

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Corinto wakpa a 1 Corintios

Mik Pablo bak kaneblök Éfeso etá ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto e'pa a. Pablo kewö ska' ta Corinto dör Grecia ká bua'ie. Pë' bak senuk iki dökä 650.000. E'pa shuqä 400.000 kloulewä kaneblök é. Pablo wák tö tsawe Corinto wakpa a Jesúss tté buaë packa'. E' tté tso' kitule Hechos 18.1-17 e' ki.

Alaköl eköl kiè Cloe e' yami wele de Pablo pakök ie' tso' Éfeso ee. E' tö ie' a iyë' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa ñippöke tajë ena welepa tso' íyi sulusi wamblök tajë, e' kuekjí ie' tö yëkkuö i' kit. Nies ie' tö ikit ilè chaki' ie'pa tö ie' a e' iutoie ie'pa kjimoie ena ipattoie.

Kam Corinto wakpa erblö Jesús mik etá ie'pa tö íyi tajë dalöieke Skéköl skéie, e' dör kabene et. Ì dalöieke ie'pa tö e' a ie'pa tö iyiwak jcheke e' chkà katekerakitö iyamipa ta ì dalöiekerakitö e' dalöioie. E' cheke Pablo tö yëkkuö i' ki.

Nies ì dalöieke ie'pa tö e' wé kos a alakölpa sulusi datse ta wëpa serkerak ita. Erë mik wëpa ñekkëpa erblë' Jesús mik etá ie'pa kë éna iane tö wës ie'pa kë senuk. E' kuekjí Pablo tö ikkaché tö wës wëpa alaköl ta' ena alaköl kë ta' e'pa kawötä senuk.

Kié ta pë' wele bak ñì dapa'uk Jesús mik erblökwakpa ta, e'pa tö ie'pa wöbla'weke kache tté wa. Ese ché Pablo tö yëkkuö i' ki.

Shke'wè

¹ Ye' dör Pablo. Skëköl tö ye' klöö'bak iwák er wa Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa ekölle. S'yami kié Sóstenes tso' ye' ta.

² A' dör Skëköl icha erule sérke Corinto, e'pa a sa' tso' yékkuö i' shtök. A' batse'oule a' batsulewá Cristo Jesús mik e' wa. A' klöö' Skëköl tö ie' icha batse'rpaie wépa kos tso' ká wa'ñe tö e' tsatké kié Skëkëpa Jesucristo a e'pa ta ñita. Jesucristo dör ie'pa ena se', e' Këköl.

³ Skëköl dör S'yé ena Skëkëpa Jesucristo, as e'pa er buaë chöd ena sene bëré mù a' a.

Pablo tö wéstela ché Skëköl a

⁴ Skëköl er buaë ché tajé a' a Cristo Jesús batamik, e' kuékì ye' tso' wéstela chök ie' a kékraë.

⁵ A' batsulewá Cristo mik, e' wa ì kos kiane a' kí wakanewé Skëköl a, e' mène a' a tajé. Skëköl tö ijeri mé a' a iwà pakoie buaë, ñies iwà jchënowá buaë.

⁶ E' wa iwënewá a' shuá tö moki a' tö Cristo tté klöö'wé buaë.

⁷ Es ì kos kiane a' kí kanebloie Skëköl a, ese métke ie' tö a' a iWiköl wa. E' wakaneweke a' tö a' tso' Skëkëpa Jesucristo datskene e' panuk, e' dalewa.

⁸ Ñies ie' tö a' kímeraë buaë as a' e' tköwá darërëe ie' mik dö bata ekké. Es a' kë kí ì nuí ta' ie' wöa mik Skëkëpa Jesucristo datskene e' kewö ska'.

⁹ Skëköl ttö mokië e' tö a' klöö'bak as a' ser batsulewá ie' alà Jesucristo dör Skëkëpa e' mik.

Jesús mik erblökawpa ñi blabatsélor

¹⁰ A yampi, ye' tö a' a iché Skëkëpa Jesucristo ttö wa tö a' kos erbikö ñikkëe. Kë a' ñi blabatsök. A'

senú buaë ñita. A' kabiikeitsö ñikkëë wës wák eköl è es.

¹¹ A yamipa, tayë kiè Cloe, e' yamipa welepa tö ibiyö ché ye' a tö a' tso' ñippök ttè ki. E' kuékì ye' tso' a' a ichök es.

¹² Ie'pa tö ye' a iché tö a' kos ñippöke ñita i' es: A' welepa tö icheke: "Ye' dör Pablo klé." Welepa skà tö icheke: "Ye' dör Apolo klé." Iëkölpa tö icheke: "Ye' dör Cefas* klé." A' skà tö icheke: "Ye' dör Cristo klé."

¹³ ¿Ima a' ibikeitsè tö Cristo tso' blabutsule? Au, kë idör es. ¿Ye' kötéwà krus mik a' skéie? Au. ¿A' wösune ye' ttò wa? Au.

¹⁴ Wëstela chekeyö Skëköl a tö ye' kë wà a' wösune taië. Wëpa kiè Crispo ena Gayo, e'pa è wösuk ye' tö.

¹⁵ Kë yi a iyënu kë wà a' wösuk ye' ttò wa.

¹⁶ Ye' éna ianewà i' ta tö ñies ye' tö wëm kiè Estéfanas e' wösuk ena ie' yamipa ekka. Kë ye' éna iane tö yi skà wösuk ye' tö.

¹⁷ Cristo kë wà ye' patkëne s'wöskuök, ie' tö ye' patké ie' tté buaë pakök. Ye' kë tö ttè e' paketa' ttè iskië wa wës s'yöule taië esepa kapakö es. Ye' tö ipakeke ttè wöshakla wa as Cristo kötéwà krus mik e' tté diché kë chöwa.

Skëköl diché taië ena ie' siwé iskië, e' wà dör Cristo

¹⁸ Wëpa weirdaë aishkuö ta, esepa a Cristo kötéwà krus mik, e' tté dör alipa ttèie. Erë se' tsatkerke, esepa a Skëköl diché taië, e' tté idir.

¹⁹ E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè:
"Skëköl tö ichè: Wëpa wà siwà' jcher iskië,

* **1:12 Cefas:** E' è kiè ñies Pedro.

esepa meraatyö w̄es k̄e w̄a i jcher es.
 Wépa kabikeitsö tajé,
 esepa éna ká chöwérawayö.”[†]
 Es Skéköl yékkuö tö iché.

20 Es idir e' kueki s'ditsö wa siwa' jcher iskië, ¿w̄es esepa de? S'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa, ¿w̄es esepa de? Wépa a s'ditsö íyi tté wà pakar nì a buaë ¿w̄es esepa de? Skéköl a t̄a siwa' iskië jcher s'ditsö w̄a, e' k̄e w̄a t̄a', e' dör w̄es alipa ttè es.

21 Ttè e' wà dör i' es: Skéköl w̄a íyi jcher iskië, e' kuékì ie' k̄e w̄a imeneat tö se' tsatkér i jcher s'ditsö w̄a iskië ese wa. E' skéie ie' tö ime'at tö wépa erblé Cristo mik itté pakarke e' wa, esepa ē tsatkérdaë eré ittsér alipa ttèie.

22 I k̄e or yi a ese kiane suè judiowak k̄i ttè klö'woie. Griegowak tö siwa' iskië ese yuleke tajé.

23 Eré Cristo kötewä krus mik, e' tté pakeke sa' tö. Ttè e' sulune judiowak yöki. Pē' k̄e dör judiowak, esepa a t̄a e' dör alipa ttè.

24 Eré wépa k̄os klöö'bak Skéköl tö iwák a, judiowak ö pē' k̄e dör judiowak, esepa a Cristo dör Skéköl diché tajé ena ie' siwé iskië e'.

25 I wé ie' tö e' wér w̄es i wé aliwakpa tö es. Ñermata ie' w̄a siwa' jcher iskië tkökä sulitane tsata. Iwér w̄esua tö ie' k̄e diché t̄a', ñermata ie' diché t̄a' tajé tkökä sulitane tsata.

26 A yampi, mik Skéköl tö a' klöö'bak, eta ¿w̄es a' dör? E' anú a' éna. Ká i' wakpa a t̄a a' kibiiepa k̄e w̄a siwa' iskië jcher. A' kibiiepa k̄e ttö dalöiértä'. A' kibiiepa k̄e dör kékëpa tajé ese ditsewö.

[†] **1:19** Isaías 29.14

27 Erë wépa cheke ká i' wakpa tö tö kě iwá ì jcher, esepa shukit Skëköl tö wöbla wa, wépa wá siwa' jcher iskië, esepa jaëwoie. Wépa kě dör kékëpa taië ká i' wakpa a, esepa shukit ie' tö wöbla wa, wépa dör kékëpa taië, esepa jaëwoie.

28 Wépa watëuletsa, wépa bikeitseke ká i' wakpa tö tö kě idör ìie bua', wépa kě dör ì, esepa shukit ie' tö, wépa dalöiërtä' taië ká i' ki, esepa wöowiae diöshet.

29 Es kě yi a e' ttsënukkä Skëköl wörki.

30 Erë Skëköl wák tö a' bátswä Cristo Jesús mik. Cristo batamik ie' tö se' ké siwa' mokj jchenukwá iskië. Ñies Cristo batamik ie' tö se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es, ñies se' de ie' wák ichaie batse'r yënettsa sene sulu ulà a.

31 E' kuëkjí s'kawötä senuk wës Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: "Yì e' ttsakkä as ese e' ttsökä ì wé Skëköl tö ese wa."‡

2

Cristo kötëwá wötëulewá krus mik, e' tté paké Pablo tö

1 A yamipa, mik ye' dë' kewe Skëköl tté buaë pakök a' a, etä kě ye' wá iwà pakane siwa' iskië ese wa wës a' wakpa yüole taië esepa tö s'wöbla'weke es.

2 Mik ye' bak a' shuä, etä ye' kě kjì bár tté kianeia. Ye' ibikeitsétke Jesucristo kötëwá wötëulewá krus mik e' tté ë pakök.

3 Mik ye' dë'bitu a' ska', etä ye' ttsë'rke alabëbë kě diché tå' taië, ye' suarke taië painuke taië.

‡ 1:31 Jeremías 9.24

4 Ye' tö Skëköl tté buaë e' paké a' a, erë kë ye' wä ipakane siwä' iskië s'ditsö a' ese wa a' dakiñoie. E' skéie ì pakéyö a' a, e' wä kkaché a' a Skëköl Wiköl tö idiché wa tö mokië idir.

5 Skëköl tö iwé es as a' kë erblö siwä' iskië ese mik, e' skéie as a' erblö ie' diché mik.

Se' wä Skëköl siwé jcher iWiköl wa

6 Erë wépa tkëulewåtke darërë Cristo mik, esepa je' éna ianë tö ttè pakeke sa' tö, e' dör siwä' iskië chökle. Erë e' kë dör s'ditsö ena iwökirpa siwä' ese; esepa diché erkewatke.

7 Siwä' pakeke sa' tö, e' dör Skëköl siwä' bak blëulewä s'ditsö yöki e'. Ká iaqiæ käm ká i' yör, e' yöki ie' tö ibikeitsbak tö sene michoë olo ta' tajë, e' meraëitö se' a ie' siwä' wa.

8 Siwä' e' kë aña s'ditsö wökirpa éna. Ie'pa éna ianúpa, e'ma ie'pa kë wä Skëkëpa Jesús olo ta' tajë e' kötëwa.

9 Erë e' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es, e' tö ichè:

“I buaë kë suule yi wä,
ì buaë kë ttsëule yi wä,
ì buaë kë bikeitsule yi wä,

ese tso' Skëköl wä mè wépa éna ie' dalër esepa a.”*

10 Erë e' kos wä kkachéitö se' a iWiköl wa. Iwiköl tö íyi ulitanë shuyulekettsä sekka dö Skëköl erbikö iskië eseë.

11 Se' wiköl tso' se' a, e' ë wä ijcher ì tso' se' er a. Es ñies Skëköl Wiköl ë wä ijcher ì tso' ie' er a.

12 Ie' tö iWiköl mé se' a, e' kueki kë se' kabikeitsðia wës s'ditsö kabikeitsö es. Ie' tö iWiköl

* **2:9** Isaías 64.4

mé se' a as ì buaë kos méítö se' a er bua' wa e' wà ar se' éna.

¹³ E' kuékì kë sa' tö s'wöbla'wékù' ká i' a siwa' tso' ese wa. S'wöbla'weke sa' tö ttè kkaché Skëköl Wiköl tö sa' a e' wa. Es sa' tö Skëköl Wiköl íyi e' wà pakeke ttè méítö sa' a ese wa.

¹⁴ Wépa kë a Skëköl Wiköl kù', esepa a ie' íyi e' dör alipa íyi, e' kuékì ie'pa kë kì ikiane. Nies ie'pa kë éna iwà ar, ttè e' wà arke se' éna Skëköl Wiköl è wa e' kuékì.

¹⁵ Erë wépa a Skëköl Wiköl tso', esepa éna ie' íyi ultane wà armi buaë. Erë ì weke ie' tö ie'pa a e' kë wà anuk yi éna.

¹⁶ E' dör wès itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es, e' tö ichè: "Skëköl erbikò e' kë jcher yi wà. Kë yi a ie' pautuk."[†] Erë se' eltëpa wà Cristo erbikè tso'.

3

Se' kos dör Skëköl kanè mésopa

¹ A yamipa, mik ye' bak a' shua, eta ye' kë a kapakar a' ta wès s'wëttseke Skëköl Wiköl tö esepa ta kapakè es. E' skéie ye' kawöta kapakök a' ta wès ye' kunúpa kapakök s'tso'ià s'wák dér sulu dikìà ö ala'r tsitsirla kë yöule buaë Cristo ttè wa esepa ta kapakè es.

² Ttè wa ye' tö a' wöblao' e' dör tottola wès tsu'diö mè ala'rla a es, kam a' a chkè darérë katar e' kuékì. Erë ikkë ta kam a' a chkè darérë katar,

³ a' serkeià wès s'wák dér sulu kì ikiane es e' kuékì! A' nippöke, a' ukyérke ñì kì taië, e' wà kiane chè tö a' seria wes s'wák dér sulu kì ikiane es, wès pë' kë a Wiköl Batse'r kù' es.

[†] **2:16** Isaías 40.13

4 A' welepa tö icheke: "ye' dör Pablo klé." A' welepa skà tö icheke: "ye' dör Apolo klé." A' ttökeia es, e' wa iwënewà tö a' dör wès pë' kë a Wiköl Batse'r kù' es.

5 Etä ichö ye' a tö ¿Apolo dör yi? ¿Pablo dör yi? Sa' dör Skéköl kanè mésopa ë. Sa' tö Jesús tté buaë paka' a' a, e' batamik a' de erblök Jesús mik. Kanè me' ie' tö sa' böl a kuä'kì kuä'kì, e' wakanewé sa' tö.

6 Jesús tté buaë e' tsá tkéyö a' er a, wes íyi kuatké es. Apolo tö ikkö'né as italar, erë Skéköl wák tö iwà tala'weke.

7 Yi tö íyi kuatkeke, ñies yi tö ikkö'neke, esepa kë dör i. Skéköl tö iwà tala'weke, e' dör ibua'ie.

8 Yi tö íyi kuatkeke, ñies yi tö ikkö'neke, esepa dör ñies ème ie' a. Ie' tö iské meraë ie'pa a eköl eköl wès iwakanewekerakítö es.

9 A' dör wès ie' të es, e' a sa' böl kaneblöke ie' a. Ñies a' dör wès u yörke ie' a es.

10-11 Ie' er buaë ché ye' a, e' wa ime'itö ye' a ichkí tkökwa wès u yuökwak bua'bua es. E' ukuöki tå u yuökwakpa skà de ikí yuökmi. U yörke Skéköl a e' chkí tkënewartke e' dör eköl ë, e' dör Jesucristo. Kë yi a ichkí kuä'kì tkënukwane. E' kuékì se' ultane eköl eköl kawötä e' kkö'nuk buaë tö wès iwà kí yuekemisö.

12 Se' tö iwà yuèmi orochka wa, inukölchka wa ena ák bua'bua wa ö iwà yuémisö kaltak wa, kákö wa ena kuaköl wa.

13 Mik Jesucristo datskene, etä iwérdaë tö is iwà yuésö. E' kewö ska' tå se' kanè ma'ordaë bö' wa isuoie tö is idir.

14 U chkí tulunewà, e' kì se' tö iwà yué, e' tå e' kë ñanewà bö' a tå esepa a iské merdaë.

15 Erë ì yuésö e' ñanewa, e' ta kanè e' weirdawa. Erë esepa tsatkérdaë bö' yoki, erë kë ì atë ie'pa ulà a wès s'tkōshkar u ñarkewa yoki es.

16 ¿A' kë wa ijcher tö a' wákpa dör Skéköl wé, ie' Wiköl serke a' shua e' kuéki?

17 Ie' wé dör batse'r, e' dör a' wákpa. E' kuéki e' olo'yewa yi isie tö, e' ta ese olo'yerawä ie' tö.

18 Kë a' e' kitö'ukia. A' welepa e' bikeitsö tö a' wa siwa' iskië jcher wès s'ditsö tö ibikeitseke es, e' ta esepa kawötä e' ökwa aliiie as siwa' moki jcherwä iwa.

19 Ì dör siwa' iskië s'ditsö a, ese dör alipa ttè Skéköl a. E' dör wès ie' yekkuö tö ichè es: "Wépa wa siwa' iskië jcher tajë, esepa klö'wérawä Skéköl tö iwákpa erbikö s'dakiñoie e' wa wès iyiwak klö'wewasö sho' wa es."

20 Nies ichéitö i' es: "Skéköl wa ijcher buaë tö ì tso' ká i' a, ese siwé jchermi s'wa tajë, e' kë dör lie bua'."

21-23 Erë a' dör Cristo icha ena Cristo dör Skéköl icha. E' wà kiane chè tö íyi ultane mé Skéköl tö a' a a' kimoie. Ye' ena Apolo ena Pedro, e'pa tso' a' kimuk. E' kíie ta ì kos tköke j'ñe ta, nies aishkuö ta, s'ser ena s'duówá, ekkë kos tso' a' kimuk. E' kuéki kë a' kane s'ditsö wele kkeökka tajë tö e' dör ibua'ie as s'mi' ikléie.

4

Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa kanè

1 Sa' bikeitsö tö sa' dör Cristo kanè mésopa. Skéköl ttè bak bléulewá e' wà pakè wérke sa' wöki wès íyi kueblu es.

2 Íyi kueblu kawötä iwakanéuk yësyësë wës iwökir tö iuk patké es.

3 Es idir, e' kuékí ima a' tö ö yile skà tö is ye' kaneblöke Cristo a' e' bikeitseke, e' kë kí ye' tkine. E' kíie ta ima ye' wák tö ye' kanè bikeitséke, e' kë kí ye' tkine.

4 Ye' er kë wá ye' kkatëne, erë kë e' wa yö ichepa tö kë ì sulu ku' ye' kí. Skékëpa Jesucristo tö ye' shuleraë, ima e' tö ye' bikeitseke, e' ë ki ye' tkirke.

5 Mik ie' dene eta sulitane shuleraëitö. Ì kos tso' bléulewá se' er a, ñies ì dalërmik se' serke, ese kos kkacheraëitö wöshak sulitane wörki. E' kewö ska' ta se' kos kaneblöke buaë ie' a, e'pa kikerakä ie' tö. E' kuékí kë s'kkatar, kám s'shulir kewö dökä e' yoki.

6 A yampi, ye' tö ye' wák ena Apolo ché a' a' kimoie as e' wa a' tö iwà saù tö kë a' kàne ì tso' kitule Skéköl yékuö kí chétkeyö ñe' dalösekwa. Kë a' kàne e' ttsöka tajë sa' eköl wa ena sa' eköl wöökwa diöshet.

7 ¿Wës a' tö ichèmi tö a' dör s'malepa tsatä? Ì kos tso' a' wa, ì buaë eri ta' a' wá, wës a' kabikeitsö, e' kos me' Skéköl tö a' a. ¿Iök a' e' ttsöka tajë tö wësua íyi kos e' dë'bitü a' wákpa wá, a' wákpa er wa?

8 Wësua a' ibikeitseke tö Skéköl siwá jcher tajë a' wá, e' dör wë', kë ì kí kianeia a' kí. A' e' ttsö tö a' s'wëttsémitke blu'paie, erë kám sa' dökä ekkë. Moki a' mú s'wëttsémitke blu'paie, e'ma sa' detke a' ta ñita s'wëttsük.

9 Erë ye' a ta, wësua sa' dör Jesús ttekölpa tsá e'pa méat Skéköl tö s'ditsö malepa bataie. Ye' ittsé tö ká ultane wakpa ñies Skéköl biyöchökawakpa ultane e'pa tso' sa' weirke e' weblök. Sa' dör wës s'bolökpa tö s'klö'wéwá tsëmi sulitane wörki ttewá es.

¹⁰ Cristo tté kueki sa' wér aliiie, erë a' e' bikeitsõ tö a' wá siwa' iskié jcher buaë a' batsulewá Cristo mik e' kueki. Iyérke tö sa' kë diché tã', erë a' diché tã' taié. A' dalöiértã' taié, erë sa' kë dalöiértã'.

¹¹ Dõ ikkë tã sa' tekeia bli tö ersir tö; kë sa' datsi' tã' buaë; pë' tö sa' we'ikeke siarë; sa' wákpa kë wá u ta' sënoie;

¹² sa' kaneblöke darérëe sa' wák ulà wa dõ sa' shtrinewá da'a ekkë. Mik pë' alibchöke sa' ki, etã e'pa a sa' er buaë chöke. Mik ie'pa tö sa' we'ikeke, etã e' dalë'ttseke sa' tö er bua' wa.

¹³ Mik pë' tö sa' cheke suluë, etã e' iutekene sa' tö ttè bua' wa. Dõ ikkë tã ká i' wakpa wa sulu sa' wér. Ie'pa a sa' dör wës ushñá uyanettsa' u'rki es.

¹⁴ Ye' kë wá ttè i' kitë a' a' jaëwoie, é ye' tso' a' pattök wës iyé éna ila'r dalér ese pattëitö es.

¹⁵ Cristo Jesús tté buaë packa' ye' tö a' a' kewe, e' wa a' båtsewá ie' mik. E' kueki moki ye' dör wës a' yé es. A' mú wá s'wöbla'ukwakpa Cristo tté wa tso' dökä 10.000, erë ye' eköl ë dör wës a' yé es.

¹⁶ E' kueki ye' tö a' pattè tö a' senú wës ye' serke es.

¹⁷ E' kueki ye' tö Timoteo patkémi a' ska'. Ie' dör wës ye' wák alà es Skékëpa wa. Ie' dör ye' ttökata yësyësë dalér taié ye' éna. Wës ye' dör Cristo Jesús mik erblökwak e' ser, e' ttè wa ye' tö ie' icha kos tso' erule erule ká wa'ñe, e'pa wöbla'weke. Ttè e' ska' Timoteo tö a' er erane.

¹⁸ A' welepa e' ttséka' taié tö ibikeitseke tö ye' kë döpa a' ska'.

¹⁹ Erë Skékëpa ki ikiane, e' tã ye' mi'ke a' pakök bet. Mik ye' de etã ye' tö isueraë tö a' wëpa e' ttséka' taié, esepa wá Skéköl diché tã' ö ie'pa kaberke ë.

20 Ì blúie Skëköl tso' e' wà wënewa idiché tajë e' ki, kë dör ttè ë wa.

21 ¿Ì kiane a' ki? ¿A' ki ikiane tö ye' dõ kësik wa a' uñuk? ö ¿a' ki ikiane tö ye' dõ a' ska' er bua' wa, a' dalëritsè wa?

5

Sene sulu watötsasö

1 Ye' itté ttsé tö a' shua wëm tso' eköl e' trërke suluë tkökä pë' kë tö Skëköl dalöiè, esepa tsatä. Ie' wà iyë alaköl tso'.

2 Ì sulu e' tköke a' shua, erë e' wa a' e' ttsökekai a tajë. E' skéie ¿wes e' kë wà a' jaëne? ¿Wes e' kë wà a' eriane? Warma wëm ñe' uya'ttsabak a' tö a' shua.

3-4 Erë ye' wák kë ku' a' ta, erë ye' ttöke wes ye' wák tso' a' ta es. Wëm ñe' shulétké ye' tö Skëkëpa Jesús ttö wa wes ye' wák tso' a' ta es. Mik a' ñì dapa'uke etä ee' ye' tso'ñak a' ta Wiköl Batse'r wa. Ñies Skëkëpa Jesucristo diché tso' a' ta.

5 E' wösha ta wëm ñe' wömúttsa a' tö Satanás ulà a as iwák dér suluë e' wöklör ta iwák tsatkér mik Skëkëpa datskene e' kewö ska'.

6 A' e' ttsöka tajë sene sulu wa, e' kë dör buaë. ¿Kë a' wà ijcher tö pan wölöwokä elkela tö harinachka kos wölöwéka?

7 Sene sulu e' dör wes pan wölöwokä këchke* es, e' tö a' sulu'wékewa. E' kuëki ese kos uyöttsa a' shua. Es a' döraë buaë yësyësë kë a ì sulu ta'iä wes pan yöule kë a iwölöwokä iène es. Cristo kötewa se' nuì skéie. Ie' dör wes obeja jcheke Judiowak

* **5:7 pan wölöwokä këchke:** Judiowak wöblar pan wölöwokä tso' ie'pa u a e' kos uyöksa Ie'pa Yëpa Yérulune Egípto e' kewö tkö'wëketke ie'pa tö e' yöki.

Yépa Yérulune Egipto, e' kékwo tkö'woie es. E' kuékí ñermata a' batse'oule Skëköl wöä Cristo batamik.

8 Es kë se' kàne Cristo kötewä se' skéie, e' kékwo tkö'uk pan yüole iwölöwökä wa ese wa. Itkö'üsö pan kë yüole iwölöwökä wa ese wa. E' wà kiane chè tö itkö'üsö kékraë sene moki yësyësë ese wa. Kë se' kàne itkö'uk sene sulu tö s'sulu'wékewä ese wa.

9 Yékkuö iët patkë' ye' tö a' a, e' ki ye' iyë' tö a' kë kàne e' batsök trër wakpa ta.

10 Erë pë' kë tö Skëköl dalöiè dör trër wakpa ö íyi kkechök tajë ese wakpa ö akblökawakpa ö íyi diököl dalöiökawakpa, esepa kë chök ye' ku' a' a. Esepa chöpa ye' tö, e'ma a' kawötä duökwa as kë a' e' batsö esepa ta.

11 Wépa yë' ye' tö a' a yékkuö ki, esepa dör wépa e' chö tö ie'pa erblöke Jesús mik esepa. Erë ie'pa dör trénukwakpa ö íyi kkechök tajë wakpa ö íyi diököl dalöiökawakpa ö s'chök suluë wakpa ö bloblopa ö akblökawakpa. Kë a' e' batsök esepa ta, ñies kë a' chök esepa ta.

12-13 Wépa kë dör Skékëpa Jesús icha ¿wës esepa shulëmi ye' tö? Skëköl wák tö ie'pa shuleraë. Erë wépa dör Skékëpa icha ñì dapa'uke a' ta, esepa kawötä shulë a' tö. E' kueki a' tö iú wës itso' kitule Skëköl yékkuö ki es, e' tö ichë: "Yi tö i sulu wamblé, e' uyöttsa a' shua."

6

A' ñippöke e' shulö a' wákpa tö

1 Mik a' wële tö i sulu wamblé iyami eköl ki, eta ¿wës ese mi'ke ie' wä kkatè s'shulökawakpa kë tö Skëköl dalöiè, esepa ska'? ¿Iök e' kë shulë a' wákpa dör batse'r e'pa tö?

2 ¿A' kẽ wã ijcher tö se' batse'r, e'pa tö ká i' wakpa shuleraë aishkuö tã? E' dör es, e' tã ¿wes ï'ñe tã íyi tsitsirla ese ë kẽ shulir a' a?

3 ¿A' kẽ wã ijcher tö ñies Skéköl biyöchökawpa shuleraësö? Ie'pa shuleraësö, e' tã ¿wes a' kẽ a ñippëtso' ká i' ki ese shulir?

4 E' kueki a' welepa ñippöke ñita, e' tã ¿wes ese mi'ke a' wã shulè pë' bánet ska'?

5 I' chéyö a' jaëwoie. Yi a' shulirmi ¿ese kẽ kú' a' shua da'a?

6 Erë e' skéie a' mi'ke ñì kkatök s'shulökwakpa kẽ erblöta' Jesú斯 mik esepa ska'.

7 A' ñì kkatöke s'shulökwakpa ska', e' ë wa iwënewa tö sene sulu e' alékatke a' ki. Idalë'ttsök bërë ¿e' kẽ dör ibua'ie? ¡As itö se' íyi ekiblö!

8 Erë e' skéie a' wákpa tö i sulu ñe' wambleke ñì tã dö s'yamipa erblöke Cristo mik esepa íyi ekibleke a' tö.

9 ¿A' kẽ wã ijcher tö wépa dör i sulu wamblökwakpa, esepa kẽ döpa i blúie Skéköl tso' e' a? Kẽ a' e' kitö'uk. Wépa dör trënuwkawpa, wépa dör íyi diököl dalöiökawpa, s'senewabak dalösekwa wakpa, wépa trér wépa tã, alakölpa trér alakölpa tã, esepa kos kẽ döpa i blúie Skéköl tso' e' a.

10 Ñies wépa dör akblökwakpa, wépa dör íyi kkechök taië wakpa, bloblopa, s'chök suluë wakpa, esepa kos kẽ döpa i blúie Skéköl tso' e' a.

11 A' welepa bak senuk íyi ekkë wamblök, erë Skéköl tö a' paköa'bak, a' batseq'bak, a' klöö'bak wes pë' buaë yësyësë es iWiköl wa Skékëpa Jesucristo ttö wa.

Skéköl kẽ wã se' tsatkëne as se' tö i sulu wamblöia

12 A' welepa tö icheke: "se' wā kawö tso', i kos kiane wē se' ki, ese woie." Erë ye' ichè tö kë i ulitane dör buaë se' a wè. Ye' wā kawö ta' i ulitane woie, erë kë ye' e' müpattsa as ilë e' alökä ye' ki.

13-14 A' welepa tö icheke: "chkè dör s'ñawi a, ñies s'ñawi dör chkè a." E' yène erë aishkuö ta íyi böt ñe' ewerawa Skéköl tö. Erë s'chkà kë dör trënoie. Skéköl tö s'chkà shke'wérakane aishkuö ta idiché tajë wa wës ie' tö Skékëpa Jesúš shkeo'kane es. E' kueki s'chkà kë meneat trënoie wës a' tö ibikeitseke es, imeneat i buaë woie Skékëpa a, ñies ie' tö s'chkà kkö'neke.

15 ¿A' kë wā ijcher tö se' batsulewā Cristo mik, e' kueki se' chkà dör etkë ie' chkà ta? E' dör es, e' ta ¿wës se' tö s'chkà dör Cristo icha e' ia'wémika senukka alaköl sulusi ta ese wa? ¡Kë se' kâne e' ia'ukka yës!

16 ¿A' kë wā ijcher tö mik yi sené alaköl sulusi ta, e' ta ie'pa böl mía wës wák eköl ë es? E' dör wës itso' kitule Skéköl yëkkuö ki es. E' tö wëm ena ilaköl e' chè i' es: "Ie'pa böl sérdaë ñita ta ie'pa mía wës wák eköl ë es."*

17 Erë yi batsulewā Skékëpa Jesúš mik, ese dör wës wák eköl ë es ie' ta.

18 E' kueki a' tköshkar trë yoki. Sene sulu skà kos, e' kë tö s'chkà dalösewëwā wës trë es. Mik se' trérke, eta s'chkà dör Cristo icha, e' méttsasö o'ka kë dör Cristo icha, ese a. E' wa s'wák chkà dalösewëwasö.

19-20 ¿A' kë wā ijcher tö a' chkà dör Wiköl Batse'r e' wé? Skéköl tö iWiköl mé a' a, e' tso' a' a. Ie' tö a' to'ttsabak, e' ské dör darërëe. A' kë dör a' wákpa

* **6:16** Génesis 2.24

icha, a' dör ie' icha. E' kueki a' ké senuk yësyësë as ie' kikarka.

7

Se' serwa ñitq e' pakè

¹ I chaki' a' tö ye' a yëkküö kij, e' wà iuteke ye' tö j'ñe. A' tö ye' a ichaki' tö j'buaë idör tö se' kë serwa alakölpa ta?

² Erë ye' ichè a' a tö taië trë tso', e' yoki a' kos maso tsuwä eköl eköl.

³ A' wëpa kos kawötä senuk ilaköl ta, es ñies a' alakölpa kos kawötä senuk iwëm ta.

⁴ Alaköl chka kë meneat ie' wák ë a, e' meneat ñies iwëm a. Es ñies iwëm chka kë meneat ie' wák ë a, e' meneat ñies ilaköl a.

⁵ Ie'pa kë kane ichka kkëük ñì yoki. Erë ie'pa kawö mé ñì a e' batsöksa ñì yoki ekuölö ë ttoie S'yë ta, e' ta e' ë dalewa kë ie'pa ñì köpawa. Mik ká e' tka, eta ie'pa ñì kowane dö' Satanás tö ie'pa erkiowë trënu, kë ie'pa diché dë'kä e' kkö'nuk e' kueki.

⁶ Erë ye' kë ku' a' a ichök tö a' kawötä ñì batsöksa ñì yoki es, a' kij ikiane, e' ta a' tö iwëmi es.

⁷ Ye' a ta sulitane mü dör wës ye' es, kë alaköl ta'. Erë Skéköl tö imé sulitane a kuakí kuakí ñì kimoie.

⁸ A' wëpa tso'iä ekörla ñies a' wëpa dör schö, esepa a ye' ichè tö buaë idör tö ie'pa mü ser kekraë ekörla wës ye' es.

⁹ Erë ie'pa kë e' kkö'nuk' trë yoki, e' ta ie'pa mü maso yuldne senowäie. S'serwa e' dör bua'ie maso kkechekesö ñië e' tsata.

¹⁰ A' wëpa senewabak, esepa a ye' tö ttë dalöieno i' meke: a' kë kane ñì ökwa. Ttë e' kë dör ye' ttë, e'

mé Skëkëpa Jesús tö se' a. Alakölpa kĕ kàne iwëm ökwa.

11 Erë ie' tö iéwa, e' ta ie' kĕ kàne senukwä wëm o'ka ta, ie' kawötä senuk ekörla kĕ wëm ta'. Ie' kĕ senak es, e' ta ie' ké er bua'ukne iwëm ki. Ñies wëpa alaköl ta', esepa kĕ kàne ilaköl ökwa.

12-14 A' malepa senevwabak, erë e' maso kĕ erblöta' Jesús mik, esepa a ttè dalöiëno kĕ meneat Skëkëpa Jesús wa. Erë esepa a ye' ichè tö a' masopa kĕ arwa. Iwëm kĕ erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkérmi ilaköl olomik. Ñies alaköl kĕ erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkérmi iwëm olomik. Ie' pa ñi éwa, e' ta ie'pa ala'r dör wës pë' kĕ erblöta' Jesús mik esepa ala'r es, ie'pa tsatkë e' dör darerë. Erë iyé ena imì serke ñita, kĕ ñi anewa, e' ta isalema ie'pa tsatkérmi iyé ö imì olomik. E' kuékij ye' ichè tö a' maso sénaki a' ta, e' ta kĕ iarwa.

15 Erë a' maso kĕ erblöta' Jesús mik, e' éna a' akwa krö wa, e' ta kĕ iwöklö'war a' kĕ klöulewä iulà a. Erë Skëköl tö se' klöö'bak senuk bëre ñita.

16 E' kuékij ibua'ie dör tö a' sermiiä bëre ñita. A wëm ñi tö be' a ichök tö be' alaköl kĕ tsatkérpa be' olomik? A alaköl ñi tö be' a ichök tö be' wëm kĕ tsatkérpa be' olomik?

17 E' dör wës ttè wa ye' tö Skëkëpa Jesús icha erule erule e'pa ultane wöbla'weke ká wa'ñe es. Ye' tö ie'pa a ichè tö wës a' kú' Skëköl tö mik a' klöö'itö iwák a eta, es a' atú bër. Ie' tö ieri mé a' a seno eköl eköl es.

18 Wëpa tottola kkuölit tëule tsir, mik ie'pa klöö' Skëköl tö iwák a eta, esepa kĕ kàne e' mane'ukne wës. Es ñies wëpa kĕ wakyoule es, mik Skëköl tö ie'pa klöö' eta, esepa kĕ kàne e' wakyuök.

19 Se' wakyöule ö kĕ se' wakyöule e' ska' Skëköl kĕ tkine yës. Ie' ttè dalöiëno, e' dalöiekesö, e' je' ki ie' tkirke.

20 A' kos e' tsúat wës a' dör mik ie' tö a' klöö' iwák a etä es.

21 Mik ie' tö a' klöö', etä ja' klöulewə kanè mësoie? e' ta kĕ a' tkinuk e' ki. Eré a' a kawö tso'ia e' yöktsa e' ulà a, e' ta a' e' yöttsa.

22 Mik ie' tö a' klöö', etä a' klöulewə kanè mësoie, e' ta e' yë'ttsa ie' tö sene sulu ulà a kanebloie Skékëpa Jesùs a. Es ñies mik Skëköl tö a' klöö', etä a' kĕ dör kanè mëso ñe'se, e' ta e' klöö' Cristo tö ie' wák kanè mësopaie. E' kuékij a' klöulewə kanè mësoie, e' ta kĕ a' tkinuk e' ki.

23 Skëköl tö a' to'ttsabak, e' kuékij kĕ a' e' tiükne yile skà ttè dikja.

24 A yamipa, wës a' ku' Skëköl tö mik a' klöö'itö etä, es a' aqatú bër. A' senú buaë yësyësë ie' a, sene me'itö a' a e' a.

25 Ima a' tö ye' chaki' yëkkuö ki wëpa tso'ia ekörla, esepa ki, e' iuteke ye' tö j'ñe. Ese tté kĕ mène ye' a Skékëpa Jesùs wə. Eré ima ibikeitsèyö, e' chekeyö a' a. Skëköl ye' sué er siarë wa e' wa ieri méitö ye' a iwà jchënowə buaë. E' kuékij i chekeyö e' mik a' erblömi.

26 I'ñe ta se' serke kawö darérë a, e' kuékij ye' a ta buaë idir tö se' kos e' tsúat wës s'tso' es.

27 Wém senewabak, ese kĕ tö ilaköl ökwa. Wém duria ekörla, ese tayë kĕ yular.

28 Eré wém senéwə, e' ta buaë idir. E' wa ie' kĕ wə i sulu wamblëne. Ñies alaköl kam serwa, ese senéwə, e' ta e' dör buaë. E' wa ie' kĕ wə i sulu wamblëne. Eré wëpa senewabak, esepa we'ikëmi ká i' ki s'weirke ese tö tkökə wëpa kĕ senewabak

esepa tsatq. E' yoki ye' éna a' tsatkak, e' ë kueki ye' ichè tö buaë idir tö a' ser ekörla.

²⁹⁻³¹ A yamipa, ye' ichè tö kë se' a kawö ta'iq tajë. Wes ká i' dör i'ñne ta' e' erkewatke. E' kueki i'ñne ta ena kékraë kë se' kàne senukiä er me'rië i' tso' ká i' ki ese ki. Se' senewabak, esepa kë er mukwá e' ki. Se' iuke siarë, esepa kë er mukwá e' ki. Ñies se' ttsë'rke buaë, esepa kë er mukwá e' ki. Se' tö i tuë ta', esepa kë er mukwá i tso'rak iwá ese ki. Se' serke buaë i tso' ká i' ki ese mik, esepa kë er mukwá ese ki.

³² Ye' ki ikiane tö a' mú ttsë'r buaë, kë tkir i ki. Wëpa serke ekörla, esepa wá kawö tso' kibiie Skéköl íyi sauk ena i wér buaë ie' wa ese uk.

³³ Erë wëpa senewabak, esepa kawöta i tso' ká i' ki ese sauk as iwér buaë itayë wa.

³⁴ Es ie'pa ki íyi böt kané tso'. Es ñies alakölpa dör schö ena busipa wém kë ta', esepa wá kawö tso' kibiie Skéköl íyi sauk. Ie'pa e' mumittsa senuk batse'r. Erë alakölpa senewabak, esepa kawöta i tso' ká i' ki ese sauk as iwér buaë iwém wa.

³⁵ Ttë ekkë chéyö a' kimoie, kë dör a' wöklö'woie. Ye' ki ikiane tö a' ser buaë yësyësë Skéköl ë a, kë wötkeku' i tö.

³⁶ Wëpa ttë meuletke tayë a senukwá, esepa wële tö ibikeitsè: "Tayë duéswö detke senowá, ñies ye' kë a seneia ekörla. Bua' idir ye' a senukwá ie' ta", e' ta esepa a ye' ichè tö a' senakwá, e' ta a' senúwa, e' kë dör suluë. A' senúwa.

³⁷ Erë wëpa ttë meuletke tayë a senukwá, erë esepa kë éna senakwai, e' ta esepa a ye' ichè tö e' dör buaë tö a' kë serwá. Erë a' kawöta ibikeitsökwa bua'iewa kewe tö a' wákpa er wa a' kë senakwá.

Ñies a' kawötä isauk buaë tö kë yi ku' a' a ichök tö kë a' senukwä. A' tö ibikeitsétke tö a' senak ekörla kekraë, e' ta bua' idir tö a' kë serwä.

³⁸ Es ye' tö ichè tö wépa sénéwá, esepa tö iwé buaë. Erë wépa kë sene'wá, esepa tö iwé bua'ie.

³⁹ Alaköl senewabak, e' kawötä senuk iwém ë ta dö mik iwém blénewá eta. Iwém blénewá e' ta ie' serwamíne wém o'ka ta. Erë ie' kawötä senukwá wém erblé Skéképa mik ese ë ta.

⁴⁰ Erë ye' ichè tö bua' idir ie' a tö ie' mú ser ekörla, kë senewane. E' tö ie' ttsé'weraë buaë shute. Ye' tö iklö'wé tö ye' a Skéköl Wiköl tso' ñies, e' kueki ye' tö a' a ichè es.

8

Iyiwak jchëule íyi diököl tso' dalöiè ese a, e' pakè

¹ Chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a, ese ki a' tö ye' a ichaki' yékuö ki, e' iutekeyö iñe.

Ima a' tö íyi diököl ñe'se ché, e' dör mokí e' jcher se' wá. Erë kë a' éna ichökwa tö se' wá íyi jcher, e' tö se' këmi e' ttsökkä taijë s'malepa ki. Erë s'malepa dalérítsekesö, e' tö ie'pa diché ki ieraë.

² Yi e' bikeitsö tö ie' wá íyi jchertke taijë, e' wa iwénewá tö kám ie' wá ijcher wés ikawötä jchenuk es.

³ Erë yi tö Skéköl dalérítseke, ese mik ie' båtse buaë.

⁴ Chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a ese katèsö, e' ki a' tö ye' a ichaki'. Se' wá ijcher buaë tö íyi diököl ñe'se wák kë ta', e' kueki kë idör iie bua'. Skéköl chökle, e' dör eköl ë.

5 Pë' kë tö Skëköl dalöiè, esepa tö iklö'wé tö ì dalöiekerakitö, esepa tso' taīe sérke ká jaì a ö ká i' a. Esepa kiérakitö kéköl ö skékëpa. Moki esepa tso',

6 erë Skëköl dalöieke se' tö, e' dör Skëköl eköl ème e'. Ie' dör S'yé. Ie' dör íyi ultane wì, ñies se' tso' ie' è a. Ñies Skékëpa dör eköl ë, e' dör Jesucristo. Íyi ultane tso' ie' mik, ñies se' tso' ie' mik.

7 Erë kë s'yamipa ultane éna iwà qne buaë tö íyi diököl tso' dalöiè, ese kos kë wà ta'. Ie'pa bak íyi diököl ñe'se dalöiök, e' kuékì e' tso'iä ie'pa er a dö ikkë ta'. Mik ie'pa tö chkè meule íyi diököl a, ese katé, eta e' kì ier tö ikkaté. Ie'pa diché kë dë'ka ierbikö es, ese wöklö'woie. E' kuékì ie'pa tö ittsé tö iianekqne ñáie.

8 Se' bats Skëköl mik e' kë dör chkè wa. Ìkatekesö ò ì kë katesö e' kë a se' onuk buaë ö suluë ie' wöa.

9 E' jcher a' wä, e' kuékì a' tö iklö'wé tö chkè kos katèmi a'tö. E' yëne, erë a' e' kkö'nú as kë a' ukuömic s'yamipa kam éna iwà ar buaë, esepa ardöne sene sulu a.

10 Ichösö tö be' éna iane buaë, e' mía e' tkésér chkè meule íyi diököl a, ese katök iwé a. Erë e' dalewa s'yami kam éna iwà ar buaë ese eköl tö be' sué chkök ta e' tö ie' erkiowéka ta imíä ta ikatéitö ñies.

11 Be' tö iwé es, e' ta e' wa be' tö se' yami, kë diché dë'ka wë', e' émine sene sulu a ta isulurdawä be' ukuömic. Ie' dör s'yami, ñies Cristo e' mettsä ttèwa ie' skéie. Be' tö iwé es, e' ta be' tö ì sulu wamble s'yami kì.

12 Se' tö s'yamipa kam éna iwà ar buaë, esepa ki ì sulu wamble es, e' ta ñies se' tso' ì sulu wamblok Cristo kì.

13 E' kueki ye' ichè tö s'yami wele armine sene sulu a ye' ukuömic, iyiwak chkà katéyö e' kueki, e' ta kë ye' tö ikatepaiane.

9

Pablo tö ikanè tsatké

1 ¿Wes a' tö ibikeitsèmi tö ye' kë a kawö ta' i woie wes ye' ki ikiane es? Wësua a' tö ibikeitseke tö ye' kë dör Jesùs ttekölpa tsá e'pa eköl. Erë ye' tö Skékëpa Jesùs su' ye' wák wöbla wa, e' kueki moki ye' dör ie'pa eköl. A' dör ye' kaneblöke Skékëpa a e' wà.

2 A' wakpa ki iwënewa tö moki ye' dör Jesùs ttekölpa tsá e'pa eköl. Q'kapa tö ichèmi tö ye' kë dör es, erë e' kë yënu a' a.

3 Wépa tö ye' ché es, esepa yoki ye' e' tsatköke i' es.

4 ¿Wes a' ibikeitsèmi tö wépa wöbla'wëkeyö, esepa kë kawötä ye' kimuk inuköl wa chkoie di' yoie?

5 Ñies ¿ima a' ibikeitsè tö ye' kë a kawö ta' senukwá tayë erblöke Jesùs mik ese ta tsèmi e' ta wes Jesùs ttekölpa malepa ena Jesùs elpa ena Pedro e'pa tö iwéke es?

6 ¿Ima a' ibikeitsè tö ye' ena Bernabé, sa' böl è kawötä kaneblök sa' wákpa ulà wa e' kkö'noie?

7 ¿Wé a' wä isüule tö ñippökawpa mi'ke, erë iwákpa e' kkö'nuke ichkè wa idiyè wa? ¿Wé a' wä isüule tö iyiwö tkèsö, erë kë sö iwà katepa? ¿Wé a' wä isüule tö yi tso' chibo kkö'nuk, erë ese kë tö chibo tsu'diö yepa?

8-9 I' chök ye' tso' a' a, e' kë bikeitse s'ditsö è wa, ñies itso' kitule Moisés ttè dalöieno ki, e' tö ichè i' es: "Baka wë'ñë tso' kanebloie trigo wöttsoie, e' kë

kawö ta' kkö payuèwə́ itso' kaneblök e' dalewa əs trigowö katōitö." ¿Imá a' ibikeitsè? ¿Ttè dalöiēno e' me'at Skéköl tö baka wé'ñe ñ kkö'noie?

10 Au, ie' tö ime'at se' a ñies. Wépa tö iyiwö tkeke ena wépa tö ishteke, esepa tö iwakaneweke ie'pa tö iwö kak paneke e' kuékì.

11 Es ñies sa' tö Wiköl Batse'r íyi tsá paka' a' a, e' dör wës iyiwö tkèsö es, e' kuékì kë idör suluë tö a' tö sa' kimù ì tso' a' wä ese wa, e' dör wës iyiwö shtekesö es.

12 A' wöbla'ukwakpa skà e' kkö'nuk a' kawötä, e' yitå buaë a' kawötä sa' kkö'nuk.

Erë e' wà kë kine sa' wa a' a. Mik sa' bak a' ska', etå sa' kë wä a' íyi kàne e'kkö'noie. Sa' kaneblë' sa' wákpa ulà wa e' kkö'noie. E' dör darérë sa' a, erë e' kös dalë'ttsë' sa' tö əs kë ì tö a' wöklö'ù Cristo tté buaë e' klö'uk.

13 A' wä ijcher tö wépa kaneblöke Skéköl wé tso' Jerusalén e' a, esepa sérke ì kaneweke ie'pa tö ese mik. E' wà dö tö iyiwak jcheke ie'pa tö kà' tso' imokä Skéköl a' kí, ese chkà kak tsékeat ie'pa tö katè.

14 Es ñies Skékëpa Jesús tö iyë'at tö wépa kaneblöke ie' a ittè buaë pakök, esepa sérdaë kanè e' mik.

15 Erë ye' kë wä íyi ikkë kine a' a yës. Ñies ye' kë kù' i' chök a' a əs a' tö ye' a imù. Ye' tö Jesús tté buaë pakeke éme, e' tö ye' ttsë'wëke buaë shute. E' kë yepattsä yi tö ye' ulà a. Ye' a tå buaë idir tö ye' duòwä, erë ye' kë tö a' ulà a ì klö'wëpa.

16 Erë ye' patkëule Jesús tté buaë pakök, e' kuékì e' wa ye' kë a e' ttsënukkä yës. Ye' kawötä iwa pakök. Ye' kë tö ipakè, e' tå jwëstela ina ye' ta!

17 Ipaköpayö ye' wák er wa, e'ma ye' wá kawö ta' s'ña'woie iki. Erë kanè e' me'at Skëköl tö ye' ulà a, e' kuékì ye' kawötä ipakök.

18 E' dör es e'ma ¿ì dör iské ye' a? Ye' ttsë'ne buaë ipakök ëme e' dör iské ye' a. E' wá kiane chè tö erë ye' wá kawö ta' sénuk ye' kanè e' wa, erë e' kë ki ye' s'ña'wékù yës. E' tö ye' ttsë'wéke buaë shute.

19 Erë ye' kë dör yi kanè mëso, erë ye' e' mettsa sulitane kanè mësoie as kos ie'pa érblömi Jesús mik, ekkëpa dö érblök imik.

20 Mik ye' tso' judiowak shua, eta ye' serke wës sa' judiowak ser Moisés ttè dalöiëno dikia es as ie'pa érblö Jesús mik. Erë ye' kë ku'iä Moisés ttè dalöiëno e' dikia, erë mik ye' tso' ie'pa shua, eta idalöiekeyö as ie'pa érblö Jesús mik.

21 Es ñies mik ye' tso' pë' kë dör judiowak esepa shua, eta ye' serke wës ie'pa ser es as ie'pa érblö Jesús mik. (Erë kë i sulu wambleku'yö. E' wá dör tö erë ye' kë ku'iä Moisés ttè dalöiëno e' dikia, erë ye' tso' iä Skëköl ttè dalöiëno e' dikia, ye' tso' Cristo ttè dikia e' kuékì.)

22 Mik ye' tso' s'yamipa kám éna Jesús tté wá ar buaë, esepa shua, eta ye' serke wës ie'pa ser es, as ye' a ie'pa kimer as ie'pa éna iwà ar buaë. Es mik ye' tso' pë' shua eta ye' serke wës ie'pa es as wës alè ie'pa welepa tsatkér.

23 I kos wékeyö e' dör Jesús tté buaë kí shköwoie as iwà döñak ye' ulà a.

24 A' wá ijcher tö mik se' turke tseë isuoie tö wé e' alömi, eta iturkerak sera, erë eköl ë e' alömi, ese ulà a iské döraë. E' sù a' sénú Skëköl a buaë as iské dö a' ulà a wës wé e' alé ese ulà a iské de es.

25 Tunukwakpa ultane e' kkö'nuke, e' yuöke kekraë e' aloka imalepa ki. I kós tö ie'pa wöklö'wemi, e' olo'yeke ie'pa tö. E' kós weke ie'pa tö as kal kō yuekerakitö wöshkiie* tkèka iwökir ki, ese dō ie'pa ulà a ie' alérak e' skéie. Iské e' chklörta'wa, erë se' iyuleke, e' dör yöbië kë chklörta'wa.

26 Ye' serke Skéköl a wes yi tur e' aloka ese es, kë dör wes tunukwak turke éanas ese es. Ye' kë dör wes nippökawak tö iulà tsiní uyeke ë siwa' ki, kë wa ta' ese es.

27 Ye' e' wöklö'uke darerë, ye' chkà kekeyö kësik wa as tö iù wes Skéköl ki ikiane es. E' wekeyö es dö' ye' s'patté tajë Skékëpa ttè wa, erë ye' wák kë ulà a iské dö.

10

Kë a' minuk íyi diököl dalöiè ese wé a

1 A yamipa, ye' kë ki ikiane tö a' éna ichöwa tö i bak se' yamipa bak ká iaiqä Moisés kewö ska' e'pa ta. Ie'pa kos wëttse' Skéköl tö mò àr tajë e' wa. Nies Skéköl diché wa ie'pa kos baktsa klö wa dayë kiè Dayë Mat, e' shua kë nune'ka dayë wa.

2 E' dör wes ie'pa wösunerak mò a ena dayë a es iwà kkachoie tö ie'pa batsulewa Moisés mik.

3 Es nies chke mé Skéköl wák tö ie'pa a, e' ë ñé ie'pa ultane tö.

4 Nies di' mé ie' wák tö ie'pa a, e' ë yé ie'pa ultane tö. Di' e' döwëttsaitö ákkuö a. Ákkuö e' tö Cristo wà ché, e' mir ie'pa ta kekraë ikimukrak.

* **9:25 kal kō yöule wöshkiie:** E' merke tunukwakpa e' alé esepa a, e' kkecheke ie'pa tö tajë. Wé ki itkénéka ese wák dalöiërtä' tajë.

5 Erë ie'pa kibiiepa kẽ wér Skëköl wa buaë. E' kuékì ie'pa kibiiepa durulune, nu ątę tkëter ká wa'ñe ká sir poë e'ki.

6 E' kós tka ie'pa t̄ se' ą iwà kkachoie tö kẽ se' kàne ì sulu kkechök wès ie'pa tö ikkeyë' es.

7 Se' kẽ kàne íyi diököl dalöiök wès ie'pa welepa tö idalöië' es. I wamblë' ie'pa tö e' tso' kitule Skëköl yëkkuö kí. E' tö ichè: "Ie'pa e' tuléwá chkök di'yök taië buaë íyi diököl dalöioie. E' ukuöki t̄ se' kékarak klötök trënu kàne wamblök taië e' ttsë'wokarak buaë."*

8 Kẽ se' kàne trënu kàne wès ie'pa welepa trënerak es, e' nuí kí ie'pa taië e'pa durulune ká etkë ą dökä 23,000.

9 Kẽ se' kàne Cristo wöñatkök ì sulu wa wès ie'pa welepa iwöñatkë' es, e' nuí kí ie'pa kötulur tkabë wà.

10 Kẽ se' kàne kköchökkä Skëköl wöä wès ie'pa welepa kköyë'ka es, e' nuí kí S'ttökulurwak tö ie'pa kötulur.

11 Íyi ekkë kós tka s'yamipa bak ká iaiqäë, e'pa t̄ iwà kkachoie se' ą tö se' kẽ kàne ì sulu wamblök wès ie'pa es. E' kós kitéat Skëköl yëkkuö kí se' serke j'ñe t̄ se' ká i' erkewatke e' kewö ska', esepa ą ikka-choie tö wépa tö Skëköl watétsa, esepa weirdaë inuí kí.

12 A' welepa e' bikeitsö tö "ye' e' tkewá darerë Jesùs mik, kẽ ye' arpamine ì sulu a." Ese wakpa kawötä senuk erkí as kẽ iarmine ì sulu a.

13 Se' erkirke ì sulu wamblök, ese kós tköke sultane t̄ se' kë mokië, ie' kẽ tö se' mepattsa tö ì sulu tö se' erkiorwë taië shute kẽ se' ą iwöklör

* **10:7** Éxodo 32.6

ekkë. Mik se' ərkiowęke ì sulu tö, etä ie' tö se' a ikkacheraë węs se' tköshkarmi iulà a as se' a iwöklör.

14 A yamipa, a' dalér tajë ye' éna, íyi diököl tso' dalöiè ese kos yoki a' tköshkar bánet.

15 A' kabikeitsö buaë, e' kueki ì chekeyö a' a, e' bikeitsö ta' a' isueraë tö mokië idir.

16 Mik se' ñì dapa'uke Cristo kötewą e' kewö tkö'uk, etä wéstela chèsö Skéköl a vino yekesö ñita tka' etkë a' ki. Vino ñe' tö ie' pë tene tajë s'tsatkoie e' wà chè. E' wa se' kos tso' batsulewą ie' mik. Ñies pan etö ë blatekesö ñì a' e' ñekesö ñita. E' tö ie' chkà wà chè. E' wa se' kos tso' batsulewą ie' mik.

17 Se' dör tajë, e' kos tö pan etö ë e' ñeke, e' kueki se' kos dör węs wák eköl ë es.

18 I weke Israel aleripa tö e' wà bikeitsö. Mik ie'pa tö iyiwak jcheke ką' tso' imoką Skéköl a e' ki, etä wépa tö ese chkà kak kateke, esepa kos tso' ie' dalöiök ñita. Es ñies a' mi'ke íyi diököl dalöio wé a, ta' chkè meule íyi diököl a, ese kak katé a' tö, e' ta' a' tso' idalöiök ie'pa ta' ñita.

19 E' wa ye' kë ku' ichök tö íyi diököl ese ena chkè meule ia' ese diché ta'.

20 Au, kë idör es. Ye' tso' ichök tö pë' kë tö Skéköl dalöiè esepa tö iyiwak jcheke mè íyi diököl a, ñermata e' meule aknamapa a, kë meule Skéköl ichök e' a. Ye' kë ki ikiane tö a' e' tiù aknamapa íyi shua yës.

21 A' kë a Skékëpa Jesús tka' ena aknamapa tka' e' wà yanuk ñita. A' kë a Skékëpa chkè ena aknamapa chkè katanuk ñita.

22 Iwésö es, e' ta' s'tso' Skékëpa tsiriuk as isibirkę s'ki. Ie' ulunekę s'ki, e' ta' ¿wës e' dalë'ttsérmi sia?

Ì kos ú Skëköl ë kikoka

²³ A' wélepa tö icheke tö "se' wá kawö tso', ì kos kiane se' kí wè, ese woie." E' yéne erë kë ì ultane e' dör buaë se' a wè. Ì kos kiane se' kí wè, e' wémisö, erë kë ì ultane a' s'yamipa er diché iénuk.

²⁴ Se' kë kàne tkinuk se' wák ë kí. Ñies s'kawöta tkinuk s'malepa kí.

²⁵⁻²⁶ Skëköl yékkuo tö ichè: "Ká i' ena íyi kos tso' iki, e' dör Skëköl icha."[†] E' kuekjí iyiwak chikà watorke iwé a, ese kos katémisö. Kë iwà chakar tö imeule íyi diököl a ö au as s'er kë tö s'kkatö iki.

²⁷ Yi kë erblötä' Jesúz mik, ese eköl tö a' wéle kié chök ie' ta, ta a' shkak, e' ta a' yú. Ì kos wá a' dène e' katö bérë kë ichakar as a' er kë tö a' kkatö iki.

²⁸ Erë o'ka tö a' a iché: "Iywak chikà se meule íyi diököl a", e' ta kë ikatar ie' dalërmik, ñies erbikè dalërmik.

²⁹ Ye' tso' ie' erbikè chök, ye' kë kú a' erbikè chök. Ye' a kawö ta' iyiwak chikà ultane katök, ¿wes e' kë katepayö, imène sulu o'ka kí e' ë kuekjí?

³⁰ Ì kateke ye' tö, ese kí ye' tö wéstela cheke Skëköl a, e' ta ¿wes e' sulurmi o'ka yoki? ¿Wes e' kí ie' tö ye' chèmi suluë?

³¹ E' kuekjí ì kos yekesö, ñekesö, ñies ì kos wékesö, e' ùsö as Skëköl kíkarka.

³² A' senú wösh wa as kë yi wöklör a' ukuömic. Ju-diowak idir ö kë idör judiowak ö wépa dör Skëköl icha ese idir, ese kos kë wöklö'war.

³³ A' senú wes ye' serke es. Ye' wák e' ché senuk kekraë as e' wér buaë sulitane wa. Ye' kë tkirku' ye' wák kí. Ye' tkirke sulitane kí ie'pa kímoie as itsatkërdak.

[†] **10:25-26** Salmo 24.1

11

1 A' sənú w̄es ye' s̄erke es. Ye' s̄erke w̄es Cristo s̄er es.

W̄es alakölpa kawöta e' uk mik se' ñì dapa'uke eta

2 Kekraë a' er arke ye' ska'. Ñies i kos wa ye' tö a' wöblaq', e' wekeia a' tö. E' kuęki ye' tso' a' kikökka.

3 Erë ye' k̄j ikiane tö a' w̄a ijcher tö Cristo dör w̄epa dör ie' icha esepa kos wökir. Ñies w̄em dör alaköl wökir. Ñies Skëköl dör Cristo wökir.

4 Mik a' ñì dapa'uke ttök Skëköl ta, etä a' w̄epa welepa ttöke ie' ta ö ilè chekerakitö ie' ttekolie ta iwökir pabakekewaitö, e' ta e' wa yi dör iwökir e' dalösewékewaitö.

5 E' skéie kë dör es alakölpa a. Ie'pa ttöke Skëköl ta ö ilè chekerakitö ie' ttekolie, kë wökir pabakulewa, e' ta e' wa ie'pa tö yi dör iwökir e' dalösewéwa. Ie'pa dör w̄es alakölpa tsà tö dabebe esepa es.

6 Alaköl wele kë éna iwökir pabakakwa, e' ta ese mü tö itsà tée w̄es w̄em es. Erë e' dör jaë taië ie' a. E' kuęki buaë idir ie' a tö iwökir pabakowä.

7-9 Skëköl tö w̄em yö' w̄es ie' wák es, e' kuęki w̄es ie' dör e' wérke w̄em k̄j. E' kuęki w̄epa kë kane iwökir pabakökwa mik ittöke ie' ta e' dalewa. Erë alaköl dë'ka w̄em wa, e' kë dör tö w̄em dë'ka alaköl wa. Ñies alaköl yöne w̄em kuęki ikimoie, e' kë dör tö w̄em yöne alaköl kuęki. E' kuęki w̄es w̄em dör e' wérke alaköl k̄j.

10 E' kuęki alakölpa ké e' wà kkachök iwökir pabakewä wa. Ñies ie'pa ké e' uk Skëköl biyöchökawpa kuęki.

11 Erë alakölpa ena wëpa batsulewä Skëkëpa mik esepa kë meneat ulawa ulawa ñì yoki. E' skéie imeneat ñì kimuk ñì dalöök.

12 Mokj tö alaköl tsä dë'kä wëm tsä wa. Erë ñies e' ukuoki tä wëpa ultane kurke alaköl wa. Erë se' kos ena íyi kos, e' dë'kä Skëköl wa.

13 A' wakpa tö ibikeitsö. ¿Buaë idir tö alakölpa ttöke Skëköl tä wökir kë pabakule?

14 Sulitane wä ijcher tö iwake' meneatbak tö wëm tsä batsä, e' dör jaë.

15 Erë alaköl tsä batsä, e' mène ie' a iwökir pabakoie, e' kuekj e' mène buaë ie' kä ikikoka.

16 Yile kë wä ye' sini'kune, e' tä ese éna ianú tö se' dör Skëköl icha erule erule ñì dapa'uke ká wa'ñe, e'pa kos wöblar tö alakölpa ttöke Skëköl tä wökir pabakulewa.

Wes se' kä Skëkëpa kötewä e' käwö tkö'uk

17 Ì cheke ye' tö a' a' i' tä, e' kä kä ye' a' a' peñanuk. Mik a' ñì dapa'uke, etä e' wä dettsä suluë ichök ì buaë tsätä.

18 Keweie yö ichè tö ye' wä ibiyö jcher tö mik a' ñì dapa'uke, etä a' ñì blabatsälor. Wele tä ye' iklö'wä tö e' dör moki.

19 Mokj e' dör buaë tö a' ñì blabatsä as iwérwä a' shäua tö a' wäpa wäer mokj Skëköl wa buaë.

20-21 Mik a' ñì dapa'uke Skëkëpa kötewä e' käwö tkö'woie chkä wa di'yä wa, etä a' wäkpa tö a' chkä ñewä kä wä iyamipa kä wä ì tä esepa bikeitse. Bataie tä a' welepa ate kä chkaule welepa e' ttéka taiä blo' wa. E' wa ì chä a' tö tö ikäwö tkö'weke a' tö e' dalösäwäwa a' tö.

22 Wësua a' kĕ u tă' chkoie di'yoie. Wësua se' dör Skëköl icha e'pa dalösewékewä a' tö. Wësua a' éna s'yamipa dör siarë, esepa jaéwakka. ¿I chèmiyö a' a íyi ekkë kueki? ¿A' ki ikiane tö ye' tö a' peñé iki? Au, ye' kĕ tö iwëpa.

23 Skëkëpa Jesús tté meneat ye' a paka'neyö a' a, e' dör i' es: Nañewe kám ie' merttsä, e' yoki ie' tö pan klö'wé.

24 E' ki wëstela chéitö Skëköl a. E' ukuoki tă iblatéitö tă iché: "Pan i' dör ye' chkà merdattsä a' tsatkoie e'. I' ú kekraë as a' er arne ye' ska'."

25 Es ñies mik ie'pa chkké one tă tka' a vino tkér, e' klö'wéitö tă iché: "Vino i' dör ye' pë. Ye' tterawä e' pë tärdaë, e' wa ttè pa'ali me' Skëköl tö, e' wà de. Bitökicha a' tö iyeké, etä a' er anú ye' ska'."

26 Es bitökicha a' tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, e' wa a' tso' ichök tö ie' kötewä se' skéie. Es a' tö iché michoë dö mik ie' datskene etä.

27 E' kueki yi isie tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, erë kĕ iserkü' wës kawö tkö'weke ñe' wà kiane chè es, e' tă esepa tso' Skëkëpa chkkà ena ipë dalösekwa.

28-29 Iñésö ena iyésö, erë s'yamipa malepa dör wës wák eköl ë es se' tă Skëkëpa batamik, esepa dalösewéwasö, e' tă Skëköl wö kiekessö e' ki. E' kueki se' kës eköl eköl kawötä e' sauk kewe tö is s'tso', e' ukuoki tă pan ñú ena vino yö.

30 Erë a' kĕ ku' iwà dalöiök es. E' kueki a' taië kirirke ianewä alabëbë, ñies a' welepa duolur.

31 Se' e' sué buaë, e'ma Skëkëpa kĕ tö se' shulepa.

32 Erë ie' tö se' shuleke, e' tă e' dör se' kimoie as se' kĕ kichatér aishkuö tă wëpa kĕ tö ie' dalöietä' esepa tă ñita.

33 A yamipa, mik a' ñì dapa'uke chkök ñita Skékëpa kótewà e' kewö tkö'wɔie, età a' ñì panú.

34 A' wépa dué bli wà, e' tå esepa chköbitü iwák u a qas a' kë tö Skéköl wö kiö e' kí a' ñì dapa'uke chkök ñita e' wa. Íyi malè kianeia shulè, ese shulekeyö mik ye' dene a' ska' età.

12

Ìmerke Wiköl Batse'r wa e' pakè

1 A yamipa, i' tå ye' tö ì merke Wiköl Batse'r wa se' a e' tté pakeke a' q. Ye' kí ikiane tö a' éna ttè e' wà ar buaë.

2 A' wà ijcher buaë tö kënet tå kam a' tö Skéköl dalöiöd, e' yöki a' bak e' muktsa wëttsè wës alè íyi diököl kë ttö tå', ese dalöiök.

3 E' kueki i'ñë tå ye' kí ikiane tö a' wà ijcher tö wépa ttöke Skéköl Wiköl wa, esepa kë tö ichepa: "¡Jesús mú kichatér!" E' sù wépa kë ttöku' Wiköl Batse'r wa, esepa kë tö ichepa moki: "¡Jesús dör sulitane Kéköl!"

4 Ì mène se' a ñì kimoie ese dör kuä'kí kuä'kí, erë e' wì dör Skéköl Wiköl eköl ë.

5 E' sù kanè tso' se' wà s'kimoie ese dör kuä'kí kuä'kí, erë e' wì dör Skékëpa Jesús eköl ë.

6 E' sù ì wekesö ese wà dökettsa kuä'kí kuä'kí, erë e' wì dör Skéköl eköl ë, e' tö iwakaneweke se' a qas iwà dötsa wës ie' kí ikiane es.

7 Se' kos eköl eköl a imène Skéköl Wiköl wa s'malepa kímoie.

8 Welepa a imerke Skéköl Wiköl wa Skéköl siwé jiskjë e' pakoie. Welepa skà a Wiköl e' ë wa imerke ttè blëule ese wà pakoie.

9 Welepa skà a imerke Wiköl e' ë wa erbloie Skëköl mik bua'ie. Welepa skà a imerke Wiköl e' ë wa s'duoëke ese bua'wone.

10 Welepa skà a imerke i kë or yi a ese woe. Welepa skà a imerke ttoie Skëköl ttekölje. Welepa skà a imerke isuoie tö yile kapaköke ese dör Skëköl ttè mokj ö au. Welepa skà a imerke ttoie ttö kuq'ki kuq'ki wa. Welepa skà a imerke wépa ttöke ttö kuq'ki kuq'ki wa, ese wà pakone.

11 Erë ekkë kos dör Skëköl Wiköl eköl ë e' kanè. Ie' tö imeke se' kos a eköl eköl wës ie' kij ikiane es.

12-13 Se' dör Cristo icha e'pa dör wës wák eköl ë es. Se' ulà ta', klö ta' ena se' yese skà tso' taië, erë e' kos wöiëulewa etkëme. Es ñies se' dör kuq'ki kuq'ki. Se' welepa dör judiowak, se' welepa skà kë dör judiowak, se' welepa klöulewa kanè mésoie, se' welepa skà kë dör es. Erë se' kos ienewa Skëköl Wiköl a, e' ë a se' kos tso'. E' wa se' de wës wák eköl ë es Cristo ta ñita.

14 S'chkà kë dör etkëme, iyese tso' taië kuq'ki kuq'ki.

15 Ichösö tö s'klö mü tö ichè: "Ye' kë dör ulà, e' kuëki ye' kë ku' chikà mik." Ie' tö ichëmi es, erë ie' tso' chikà mik.

16 S'kukuöña mü tö ichè: "Ye' kë dör wöbla, e' kuëki ye' kë ku' chikà mik." Ie' tö ichëmi es, erë ie' tso' chikà mik.

17 S'chkà kos e' mü dör wöbla ë, e'ma ñwes i ttsëmisö? S'chkà kos e' mü dör kukuöña ë, e'ma ñwa íyalar ttsëmisö?

18 Erë Skëköl kë wa se' chikà yönë es. Ie' tö i kos tso' s'chikà mik, e' méat wé ie' kij ikiane mèat ee as ikaneblö buaë ñita.

19 Es s'chkà ultane mú dör wöbla ñ ö kukuöña ñ, e'ma s'chkà kë dör moki.

20 Erë kë idör es. S'yeze tso' tajë.

21 E' kuęki s'wöbla kë a iyënu s'ulà a: "Be' kë dör iie bua' ye' a." Es ñies s'wökir kë a iyënu s'klö a: "Be' kë dör iie bua' ye' a."

22 E' skéie, s'chkà wésele bikeitsekesö tö kë ią i or buaë, e' kë ta' eta kë se' serpa.

23 S'chkà wésele ki se' jaérke, kë kkayër ta', ese paiekesö buaë datsi' wa kkö'neke buaë.

24 Erë s'chkà wésele kë ki se' jaérku', e' kë paiekü'sö datsi' wa. S'chkà wésele bikeitsekesö tö kë idör buaë chökle, ese kkö'nekesö bua'ie. Es Skéköl tö s'chkà tulu'wa.

25 Ie' tö iwl es as s'chkà kë ñi blabatsö e' skéie iñi kkö'nurak buaë ñikkëe.

26 Se' yeze alè dalëne s'mik, e' ta s'chkà kos e' tö ittsé. Ñies se' yeze alè peñarke buaë, e' ta s'chkà kos e' ttsë'ne buaë.

27 A' kos eköl eköl tso' batsulewə Cristo mik wës wák eköl ñ es.

28 Se' dör Skékëpa Jesús icha e'pa shuə Skéköl tö se' tkë'ka kanè kuä'ki kuä'ki uk. Kewe ie' tö Jesús ttekölpa tsá, e'pa tkë'ka. E' ukuöki ta ittekölpa malepa tkëneka. E' ukuöki ta s'wöbla'ukwakpa ittë wa esepa tkëneka. E' ukuöki ta i kë or yi a ese ukwakpa tkëneka, ñies s'duöke ese bua'ukwakpa ena s'kimukwakpa ena s'wëttsukwakpa esepa tkëneka. Ñies wépa ttöke ttö kuä'ki kuä'ki wa, esepa tkëneka.

29 Se' ultane kë dör Jesús ttekölpa tsá. Se' ultane kë dör Skéköl ttekölpa. Se' ultane kë dör

s'wöbla'ukwakpa. Se' ultane kẽ dör ì kẽ or yi a ese ukwakpa.

³⁰ Se' ultane kẽ dör s'duöke ese bua'ukwakpa. Se' ultane kẽ ttõpa ttõ kuä'ki kuä'ki wa. Ì cheker-akitö ttõ kuä'ki kuä'ki wa, ese wà kẽ pakanukne se' ultane a.

³¹ Erë ì merke se' a Wiköl Batse'r wa, e' bua'ie yulö a' dör poë.

Se' ñì dalëritsö e' dör ñalä bua'ie

Erë ñalä bua'ie shute, e' kkachekeyö a' a i' ta.

13

¹ S'ttõ kuä'ki kuä'ki dõ Skëköl biyöchökawka ttõ e' kos mü yér ye' a, erë s'malepa kẽ dalér ye' éna, e' ta ye' dör wës tabechka ppésö ese blar es ö wës panakkuö ppésö ese blar es kẽ wà ta'.

² Ye' mü ttõ Skëköl ttekölje, ñies ie' siwé blëule e' kos mü ar ye' éna ñies íyi kos mü jcher ye' wä ñies ye' mü erblõ Skëköl mik taië dõ kabata skéü ekkë, erë s'malepa kẽ dalér ye' éna, e' ta ye' kẽ dör ì.

³ I kos tso' ye' wä e' mü mëttsayö s'siarëpa a, ñies ye' wák mü e' mütttsa we'ikè siarë Skëköl ttè kuëki e' ttsoka*, erë s'malepa kẽ dalér ye' éna, e' ta e' kẽ dör lie bua' ye' a.

⁴ Se' ñì dalëritsöke, e' ta ì kos dalë'ttsekësö bërë, ñies se' er buaë chöke s'malepa a. Se' ñì dalëritsöke, e' ta kẽ se' ukyërtä' ñì ki, kẽ se' e' ttsöta'ka s'malepa ki, kẽ se' e' bikeitsötä'ka tö se' dör pë' taië.

* **13:3 ye' wák mü e' mütttsa we'ikè siarë:** Yëkkuö këchke wële tö ichë: ye' mü e' mütttsa ña'wëwa

⁵ Se' ñì dalëritsöke, e' t_a k_e s'malepa su_sö  r sulu wa, k_e se'  r muta'w  se' w k   k , k_e se' ulurt 'ka bet, i sulu wambl rke se' t_a, e' t_a ese nu  olo'yekes .

⁶ Se' ñì dalëritsöke, e' t_a i sulu wambl rke ese k t  se' tts 'wepa bua . E' sk ie mik s'malepa s rke w s tt  moki  t  ich  es, e' t_a ese je' t  se' tts 'w ke bua .

⁷ Se' ñì dalëritsöke, e' t_a i k s dal 'ttsek s , se' erbl  micho  Sk k l mik, i bua  y ' Sk k l t  se' a ese k s w  panek s  kr r  , i k s w kl 'w kes .

⁸ Se' ñì dalëritsöke e' k  ert 'wa. I' ne t  imerke ttoie Sk k l ttek lie, er  aishku  t  e' k  merpa  es. I' ne t  imerke ttoie tt  ku 'k  ku 'k  wa, er  aishku  t  e' k  k 'ia. I' ne t  imerke íyi bl ule ese jchenoie Wik l Batse'r wa, er  aishku  t  e' erdawa.

⁹ E' w  d r t  i m ne se' a jchenoie i' ne t  ese k  d r Sk k l íyi wa' e, e' d r ikakla  . Nies i chekes  Sk k l ttek lie, ese k  d r sera .

¹⁰ Ese k s erdawa mik i d r ibua'ie e' de sera  eta.

¹¹ E' d r i' es: Mik ye' i  alala, eta  ye' tt ke w s alala es, ye' erbik ke w s alala es, íyi su key  w s alala es. Er  mik ye' kibineone, eta  ye' k  d r alala, e' kue k  ye' k  seri  w s alala es.

¹² I' ne t  se' wa Sk k l jcher w s íyi olo su s  w suo nula wa es. Er  aishku  t  isu eras  ñi w sh  . I' ne t  ie' kak jcher ye' w , er  aishku  t  ijcherdaw  ye' w  bua  w s ie' w  ye' jcher bua  es.

¹³ I' ne t  se' erblöke Sk k l mik. Nies i y 'atbakit , ese w  panek s  kr r  . Nies se' ñì dal rits ke. Íyi

mañat ekkë wawékesö j'ñe ta, erë ibua'ie dör se' ñì daléritsö.

14

Imène ttoie ttö kua'ki kua'ki wa, e' pakè

¹ A' e' chö ñì daléritsök buaë. Ñies ì merke se' a Wiköl Batse'r wa ñì kimoie ese yulö poë. Erë ttök Skéköl ttekölle e' yulö bua'ie imalepa tsata.

² E' wà dör tö yi a imène ttoie ttö kua'ki wa ese kë ttöky' imalepa ta, ittöke Skéköl ë ta. Kë yi skà éna ittöke e' anuk. Erë ttè bléulewà ese chekeitö Skéköl Wiköl wa.

³ Erë yi a imène ttoie Skéköl ttekölle, ese ttöke imalepa ta ie'pa er diché kí ioie, ie'pa pattoie ena ie'pa er pabloie.

⁴ Yi ttöke ttö kua'ki wa Wiköl Batse'r wa, ese tö iwák ë er diché kí ieke. Erë yi ttöke Skéköl ttekölle, ese tö Skékëpa Jesús icha malepa er diché kí ieke.

⁵ Ye' kí ikiane tö a' ultane mú a imer ttoie ttö kua'ki kua'ki wa. Erë a' mú ttö Skéköl ttekölpiae, e' dör ibua'ie ttök ttö kua'ki kua'ki wa ese tsata. Erë a' ttöke ttö kua'ki kua'ki wa ta yile tö iwà pakène imalepa a as ie'pa er diché kí iér, e' ta e' dör buaë wës yi ttöke Skéköl ttekölle ese es.

⁶ A yamipa, e' wà pakekeyö a' a i' es. Ichösö tö ye' de, e' ttöke a' ta ttö kua'ki wa, e' ta e' tö a' kimèmi? Au, e' kë dör lie bua'. Erë ilè kkayëne ye' a ese chéneyö a' a ö ilè jcher ye' wà ese pakéneyö ö ilè chéyö Skéköl ttekölle ö a' wöbla'wéyö ttè wésele wa ese kos chéyö a' wákpa ttö wa, e' ta e' je' tö a' kimèmi buaë.

7 E' dör wès ma'ma tso' blarta' pulë sù ö ma'ma kicha tą' sù ese blar es. Kě iblane wès ikawöta bla'wè es, e' tą' ɿ se' ɿ ichök tö i bla'wèkerakitö?

8 Ñies duk bla'wèke ñippökwakpa kioie ñippök ibolökpa tą, e' kě blane wès ibla'wèke es, e' tą ñippökwakpa kě bitúpa ñippök.

9 E' sù a' tą itköke. A' ttöke ttö kuə'kì kuə'kì wa, e' tą ɿwès e' wà ɿrmi yi éna? A' ttöke ē, wès yi ttö ekörla ese es.

10 S'ttö daklilië, e' tso' taijë ká i' ɿ, ese kos wà ɿne iwákpa éna.

11 Erë wéle ttöke iwákpa ttö wa, kě wà ɿne ye' éna, e' ttséyö, e' tą ie' dör ká kuə'kì wak ye' ɿ, ñies ye' dör ká kuə'kì wak ie' ɿ.

12 Ì meke Skéköl tö se' ɿ iWiköl wa, ese kos yuleke a' tö poë. E' kuękì yö ichè a' ɿ, e' wése tö se' malepa dör Skékëpa icha e'pa ɿr diché kí ieke, ese kos yulö bua'iewa.

13 E' kuękì yi ttöke ttö kuə'kì wa ese wák tö ikiö Skéköl ɿ ɿs imùtiö ie' ɿ iwà pakone imalepa ɿ.

14 Ichösö tö ye' tso' ttök Skéköl tą ttö kuə'kì wa, e' tą moki ye' tso' ttök ie' tą, erë iwà kě ɿne ye' wák éna.

15 ɿwès ye' iwèmi? Ye' iwéke i' es: ye' ttöke Skéköl tą ttö kuə'kì wa, ñies ye' ttöke ie' tą ttö ɿne ye' éna ese wa. E' sù ye' ttsöke ie' kikokäie ttö kuə'kì wa, erë ñies ye' ttsöke ttö ɿne ye' éna ese wa.

16 Ichösö tö a' wéle tso' wéstela chök Skéköl ɿ ttö kuə'kì wa a' malepa kukua, erë iwà kě ɿne a' éna, e' tą ɿwès a' ichèmi, "Es e' idir"?

17 Moki ie' tö wéstela ché buaë Skéköl ɿ, erë e' kě wà a' ɿr diché kí iène.

18 Ye' ttöke ttö kua'ki wa taīe a' tsata, e' ki ye' tö wëstela cheke Skëköl a.

19 Erë mik se' ñì dapa'uke, etä ee ye' a ta ye' kapaköke ttè böt mañat wà aqe se' éna ese wa, e' dör buaë ye' kapaköke ttè taīe ttö kua'ki wa döka 10.000 kë aqe yi éna e' skéie.

20 A yamipa, kë a' kabikeitsöki wës ala'rla es. A' kabikeitsö wës s'kabinetke es. Erë buaë idir tö sene sulu yoki a' kabikeitsö wës ala'rla es.

21 Skëköl tö ichè iyékuö ki i' es: "Erë ye' ttöraë ká i' wakpa ta s'ttö kua'ki kua'ki wa ena ká kua'ki kua'ki wakpa wa, erë ie'pa kë tö ye' ttö iutepa."

22 E' wa isuésö tö s'ttöke ttö kua'ki wa e' dör ilè kkachoie wëpa kë erblötä' Jesús mik esepa a, kë idör se' erblöd Jesús mik esepa a. Erë se' ttöke Skëköl ttekölje e' je' dör se' erblöd ie' mik esepa a.

23 E' wà dör i' es: A' ñì dapa'uke e' kos tso' ttök ttö kua'ki kua'ki kë aqe yi éna ese wa, e' wösha pë' kë yöne Jesús ttè wa kë erblötä' ie' mik, esepa dewa a' shua, e' ta ie'pa tö ibikeitseraë tö a' dör aljie.

24 Erë e' skéie a' ultane ttöke Skëköl ttekölje wà aqe sulitane éna ta pë' kë erblötä' Jesús mik kë yöne ie' ttè wa esepa dewa, e' ta ie'pa éna iardaë tö nuì tso' ie'pa ki ta ie'pa e' shulöraë.

25 I tso' blëule ie'pa er a, ese yënekä sulitane kukua ta ie'pa e' tköralur kuchë ki Skëköl dalöioie ta icheraérakitö, "Moki Skëköl tso' a' ta."

A' ñì dapa'uke bëre kë chiliwarka

26 A yamipa, ttè ikkë kos bata dör i' es: Mik a' ñì dapa'uke, etä a' ultane wä ilè bitumi eköl eköl s'malepa er diché ioie. A' wele wä Salmo bitumi ttsoie. A' wele skà wä ttè tso' s'wöbla'woie. A' wele

skà wà ttè kkaché Skëköl tö ese tso' chè. A' wele wà ilè skà tso' chè ttö kua'ki wa. A' wele wà ì yēne ttö kua'ki wa, e' wà pakè tso'ne. E' kos ú ñì er diché ioie.

²⁷ A' wépa ttöke ttö kua'ki kua'ki wa, e' ta buaë idir tö ból ë ttö, isalema mañal, erë e' dör wë'. Ñies esepa kawötä ttök eköl eköl. Ñies ì chekerakitö e' wà pakökne yile kawötä.

²⁸ Erë kë yi ku' iwà pakökne, e' ta ie'pa kawötä siwá'blökwa. As ie'pa ttö Skëköl ta ttö kua'ki wa bánet ekörla.

²⁹ Es ñies wépa a imène ttoie Skëköl ttekölie, esepa ttö ból ö mañal, e' ukuökí ta a' malepa tö iwà bikeitsö isuoie tö mokí idir ö au.

³⁰ Erë a' wele ttöke Skëköl ttekölie, e' dalewa a' wele skà tkér ee, ese a Skëköl tö ittè é ñies, e' ta wé tso' ttök ese siwá'blö as iéköl tö icha chö.

³¹ Es a' ultane ttömi Skëköl ttekölie eköl eköl as a' ultane wöblar ena a' ultane a diché kí iér.

³²⁻³³ Skëköl dör sene bëré mukwak e' kë chilirta'ka. E' kueki ie' ki ikiane tö se' ñì dapa'ù bëré, kë chilirta'ka wës s'batse'rpa erule erule ñì dapa'uke ká wa'ñe es. E' kueki wépa a imène ttoie Skëköl ttekölpiae, esepa a e' wöklörmí as ittö eköl eköl.

³⁴ Mik a' ñì dapa'uke, eta alakölpa kos ké siwá'blökwa. Ie'pa kë kàne ttök, e' skéie ie'pa ké ittsök bëré wës Skëköl ttè dalöiëno tö ichè es.

³⁵ Ie'pa ttöke mik a' ñì dapa'uke, e' dalewa e' dör jaë. E' kueki ie'pa éna ilè chakak, e' ta as ichakörakitö iwëm a iu a.

³⁶ ¿Ima a' ibikeitsè? ¿Skëköl ttè de a' batamik? ¿A' ë ulà a ide? Au. ja' e' kité!

³⁷ Yi e' bikeitsõ tö ie' dör Skëköl tteköl ö Wiköl Batse'r tö ie' ké ichök, e' ta ese kawöta ichök tö i shtekte ye' tö a' a e' dör i uk se' patkë' Skëkëpa Jesús tö e'.

³⁸ Erë yi tö ttè i' watétsa, ese watërdattsa.

³⁹ A yampipa, es ye' tö a' a ichè tö ttök Skëköl ttekölje, e' yulö poë. Ñies wépa ttöke ttö kua'ki wa, esepa kë wöklö'war.

⁴⁰ Erë íyi kos ese ú a' tö buaë yësyësë, kë chiliwärka.

15

Cristo shkënekane, e' pakë

¹ A yampipa, Jesús tté buaë paka' ye' tö a' a, e' skà pakekeneyö a' a i' ta as e' ska' a' er döne. Ttè ñe' klöö'bak a' tö, e' a a' tso' tkëulewë darërëë.

² A' e' tkewa michoë ttè buaë ñe' a yësyësë wës ye' tö a' a iwà paka' es, e' ta e' wa a' tsatkëne. Kë idör es, e' ta é ichök a' erblé imik.

³ Ttè meneat ye' a, e' ë paka'neyö a' a. E' bua'ie dör i' es: Cristo kötewa se' nuì ki wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es.

⁴ Ñies ie' wötënewa pö a, e' ki ká de mañat, eta ishkënekane wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es.

⁵ Ñies ie' kkaché Cefas a. E' ukuöki ta ie' kkaché ittekölpa tsá dabom eyök ki böl (12), e'pa a.

⁶ E' ukuöki ta ie' kkaché s'yampipa dökä cien skeyök (500) kitä, e'pa a mik iñi dapa'wé ek tsiní ëme eta. Ie'pa ekkëpa wëlepa blérulunetke, erë ikibiiiepa dobyérkeia.

⁷ E' ukuöki ta ie' e' kkaché Santiago a. E' ukuöki ta ie' e' kkaché ittekölpa kos a.

8 Bata ekkë ta ie' e' kkaché ye' a. Ye' dör ittekölpa tsá e'pa yulé, erë ñies ie' e' kkaché ye' a.

9 Skëköl icha, e'pa we'ikök ye' bak. E' kueki ye' dör ittekölpa malepa dikia diöshët. Ye' kiök ie'pa eköl, e' kë dör ye' siarla e' a.

10 Erë Skëköl er buaë ché ye' a, e' kueki ye' dör ie'pa eköl. Ie' er buaë ché ye' a e' kë dör éme. E' wakanewéyö taiie ie'pa malepa tsata. Ñermata kë dör tö ye'wák tö iwakanewé. Iwakanewéyö Skëköl er buaë cho ye' a e' batamik.

11 Erë Jesús tté buaë, e' dör etkëme, e' paka' sa' tö a' a, e' mik a' erblé. Ye' tö ipakè ö ie'pa tö ipakè, e' kë dë' wes.

Se' duulewa shkerdakane

12 Sa' tö ipakeke tö Cristo kötewa, e' shkenekkane. Erë a' welepa tö icheke tö s'duulewa kë shkerta'kane. ¿Wes e' chëmi ie'pa tö?

13 S'duulewa kë shkerta'kane, e'ma Cristo kë shkenekkane.

14 Ie' kë shkenúpakane, e'ma é ye' tö ie' tté buaë pakeke. Ñies é a' erblöke ie' mik.

15 Sa' tö ipakeke tö Skëköl tö ie' shkeo'kane, erë s'duulewa kë shkerta'kane, e'ma ie' kë shkenekkane. E' mú dör es, e'ma ttè pakeke sa' tö Skëköl tto wa e' dör kache.

16 S'duulewa kë shkerta'kane, e'ma Cristo kë shkenekkane.

17 Ie' kë shkenúpakane, e'ma é a' erblöke ie' mik. Se' tso'iaq se' nuu ulà a.

18 Ñies e' mú dör es, e'ma wépa erblé' ie' mik blérulune, esepe tso'tke weinuk.

19 Se' tö Cristo paneke, e' kẽ wà tkópa aishkuö ta, e'ma se' dör siarë chökle s'malepa dikia.

20 jErë moki Cristo shkenekane! Ie' dör se' shkerkane e'pa tsá, e' kuékí se' wà ijcher tö ñies se' shkerdakane.

21 E' wà dör i' es: Wëm eköl wa s'duðwà e' ali'ka sulitane ki. E' sù wëm skà eköl wa s'duulewà shkerdakane.

22 Sulitane dë'ka Adán wa, e' kuékí sulitane wömenettsa duökwa wes ie' es. Erë se' batsulewà Cristo mik e'pa kos shkerdakane wes ie' shkenekane es.

23 Erë e' kos mir wes ikawötä minuk es. Cristo shkenekane kewe. E' itökí mik idene, eta se' dör ie' icha, e'pa kos shkerdakane.

24 Etä ká i' erdawa. E' kewö ska' ta Cristo e' alöraka íyi wökir, íyi wák, íyi këköl wà diché ta' ese kos ki. I kos blu'ie ie' tso' e' merattsaítö Skëköl dör S'yé e' ulà a.

25 Erë j'ñe ta ie' tso'iá íyi kos wëttsük blu'ie dõ mik ibolökpa kos menewa ie' klö dikia eta.

26 Ie' bolök bata, e' dör s'duðwà, e' ki ie' e' alöraka bataie.

27 E' dör wes itsø' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè: "Íyi ultane menewa ie' klö dikia." Erë se' éna iane tö mik iyène "íyi ultane" etä Skëköl kë kú' e' shua, ie' wák tö i kos mérö Cristo klö dikia e' kuékí.

28 Erë mik íyi ultane mérötke Skëköl tö Cristo dör ilà e' klö dikia, eta ñies Cristo e' murattsä iyé ulà a as íyi ultane dõ ie' dikia.

29 S'duulewà kẽ shkertä'kane, e'ma wépa

wösune s'duulewə skéie* ɿiök e' wékerakitö? S'duulewə kě shkerta'kane, e'ma ɿiök ie'pa wösune esepa skéie?

30 S'duulewə kě shkerta'kane, e'ma ɿiök se' e' mùmi weinuk kekraë ttè e' pakök?

31 A yamipa, ká bit tə ye' kí idalō me'rie ttseskua ye' ttèmiwə yile tö. E' dör moki wəs a'tso'batsulewə Skékëpa Cristo Jesús mik, e' tö ye' ttsë'weke buaë e' dör moki es.

32 Íe Éfeso ye' bolökpa tso' ñippök ye' tə wəs iyiwak sulusi es. Kě se' shkerta'kane, e'ma ɿiök e' dalë'ttsekeyö? E' kě dör iie bua' ye' a. Moki tö s'duulewə kě shkerta'kane, e'ma iùsö wəs welepa tö icheke es. E' dör i' es: "Bulepa s'duöralur, e' kuékí i'ñe se' chkö, se' di'yö buaë kaneë."

33 Kě a' e' muktsa e' kitö'uk es. E' dör wəs yile tö iyë' es, e' dör i' es. "S'yamipa e' wamblō sulu esepa tö s'ser yësyësë esepa sulu'wékewa."

34 A' ərbiköne buaë yësyësë. Ì sulu kě wamblaria a' tö. A' welepa kě bätse Skéköl mik yës. E' chéyö a' a' jaëwoka.

Se' duulewə shkertakane ɿis e' chkà dör?

35 Isalema a' welepa tö ichakëmi: "Se' duowa, wəs e' shkermikane? ɿis e' chkà dör?"

36 Ì chaké a' tö wəs kě s'kabikeitsö ese ì chakè es! Iyiwo tkësö, e' kě dë'kane, ikuala deka tə iwö dalola nunewa.

37 Mik se' tö trigo wö tkewa, eta kě se' wə itkëne kuáie. Se' tö iwö dalola tké.

* **15:29 s'wösune s'duulewə skéie:** E' dör ì uk ie'pa welepa wöblar es. Kě iyëne Skéköl wə tö iù es.

38 E' ukuöki t̄a ikua deka w̄es Skëköl ime'atbak es. E' sù iyiwö ultane dörakä iwakmik iwakmik w̄es imeneat̄ es.

39 S'ditsö ena iyiwak klöka ena dù ena nima e' wák dör kuä'ki kuä'ki ñies ichkà dör kuä'ki kuä'ki.

40 Ñies ì meneat ká jaì a ena ì meneat ká i' a e' dör kuä'ki kuä'ki. E' kos dör buaala, erë iwër kuä'ki kuä'ki.

41 Diwö si'wö bëkwö e' kos dalöburke kuä'ki kuä'ki. Ñies bëkwö kos e' wák dalöburke ek ek kuä'ki kuä'ki.

42 Mik se' shkenekane, eta se' manenettsatke w̄es iyiwö tkëne e' manerttsa es. Se' chkà i' nurtawä, erë mik ishkenekane, eta kë inur-pawaiä.

43 S'chkà i' dör ësela, erë ishkerdakane olo ta' taië. S'chkà i' kë diché ta', erë ishkerdakane diché ta' taië.

44 S'chkà i' dör buaë senoie i'ñe ta', erë mik ishkenekane, eta imanenettsa senoie buaë aishkuö ta' Wiköl Batse'r ta'.

45 E' dör w̄es Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: "Wëm tsá kië Adán, e' yön se'ie ttsë'ka."† Erë wëm skà de eköl Adán es, e' dör Cristo, e' yön se'ne michoë mukwak.

46 Erë s'chkà senoie aishkuö ta', e' kë mène Skëköl wa se' a kewe. S'chkà i' me'itö se' a kewe. E' itöki chkà senoie aishkuö ta' Wiköl Batse'r ta' ese merdaë se' a.

47 Wëm tsá yön íyök wa, e' kueki e' dör ká i' wak. Erë wëm skà de Adán es, e' datse ká jaì a.

48 Wépa dör ká i' wakpa, esepa dör wes wëm tsá yön íyök wa ñe' es. Erë wépa dör Skëköl tso' ká jaì

† 15:45 Génesis 2.7

aq e' icha esepa dör węs wäm datse ee es.

49 Se' tö wäm datse ká jaì a' e' kítseraë węs wäm yöne íyök wa ñe' kítse'sö es.

50 A yamipa, ye' tö a' a' ichè tö se' chkà i' duötä'wä nurtä'wä e' kë döpawä i blúie Skëköl tso' e' a.

51-52 Ye' ttö ttsö. Ttè bak blëulewä ese chekeyö a' a' i' ta: Kë se' ultane duöpawä erë mik Skëköl duk blane iwà kkachoie tö kawö i' enewatke etä se' kos maneordattsä bet wes s'wöbla tsimiù es. Mik duk ñe' blane, etä s'duulewä kos shkerdaka, kë duöpawäia. Ñies se' tso'iä ttsë'ka, e' chkà maneordattsä.

53 Se' chkà i' nurtä'wä, e' maneordattsä chkà kë nurtä'wä ese wa. Se' chkà i' duötä'wä, e' maneordattsä chkà kë duötä'wä, ese wa.

54 Mik se' chkà i' manenettsä kë duöpawäia, kë nurpawäia, etä i tso' kitule Skëköl yëkkuö ki, e' wä de, e' tö ichè: "Duewa kí Skëköl e' aléka.[‡]

55 A Duewa, ¿wé be' diché tajë e'? ¿Wé be' e' alö tajë e'? Be' kirëbata tso' se' rrewoie tajë, ¿wé e' i' ta?"[§]

56 Se' ser sulu kueki duëwa tö se' rreweke ena sena sulu diché iène ttè dalöiëno wa.

57 Erë se' nuì olo'yane se' kí Skëkëpa Jesucristo batamik, e' kueki kë se' suaneia s'duöwä yöki. E' kueki kékraë wéstela chekesö Skëköl a.

58 E' kueki, a yamipa dalér ye' éna, a' e' tköwä darërë kékraë Skëkëpa ttè a, kë a' e' sköktä bánet. A' wä ijcher tö i kos kanewé a' tö ie' a, e' kë weirpa éme. E' kueki a' kí kaneblö buaë kékraë ie' a.

[‡] **15:54** Isaías 25.8

[§] **15:55** Oseas 13.14

16

Inuköl shtake s'siarëpa kimoie, e' pakè

¹ Inuköl shtake a' tö s'batse'rpa serke Jerusalén e'pa kimoie, e' pakeke ye' tö a' a i' ta. Inuköl shtö wes ye' tö iyë' Skékëpa icha erule erule tso' Galacia, e'pa a es.

² Domingo bit ta a' wakpa bik ekkë tö a' inuköl shta'ú tö kos a' ulà a ide. Etä kos a' a imermi, e' blö bánet. A' tö iwé es, etä mik ye' de a' ska', etä kë a' kawötä inuköl shtök, a' wä itso'tke blëule e' kuëki.

³ Mik ye' de a' ska', etä wépa shushtétke a' tö patkëmi Jerusalén inuköl ñe' muk, e'pa tté choie yëkkuö shtekemiyö e' mi'ke ie'pa wä. Es ye' tö ie'pa patkeke Jerusalén.

⁴ A' ibikeitsé tö buaë idir tö ye' mi'ñak ie'pa ta, e' ta ye' mi'mi.

Pablo tö ishkak e' aleritsé

⁵ Ye' kawötä minuk Macedonia, e' ukuöki ta ye' mi'ke a' ska'.

⁶ Isalema ye' e' tsukeat a' ska' si' et si' böt ulatök ö isalema ye' e' tsùmiat dö yuëdiö tka ekkë. Es a' a ye' kimermi i kiane ye' kij shkoie ese wa as ye' mi' buaë wé ye' mi'mirö ee.

⁷ Ye' kë shkak a' pakök shkaule. Ye' mú ser a' ska' ká taijë, Skékëpa kij ikiane e'ma.

⁸ Erë ye' e' tsukeat íe Éfeso dö Pentecostés kewö tka ekkë.

⁹ Íe buaë ye' a kawö kune Jesús tté buaë pakoe. Ye' bolökpa tso' taijë, erë ñies taijë pë' éna Jesús tté buaë ttsak. E' kuëki kë ye' e' yaktsa i' ta íe.

¹⁰ Timoteo kaneblöke Skékëpa a wes ye' es, e' kuëki ie' de a' ska', e' ta ikiowä buaë.

11 Kẽ yi kàne ie' dalösekwa. E' skéie ie' kímú as ie' döne bérë ye' ska'. Ye' tso', ie' ena s'yamipa ürke ie' tä, e'pa panuk.

12 Ye' tö s'yami Apolo e' cheke a' ä i' tä. Ye' kköyë' ie' ä taijë tö ie' yúñak s'yamipa mi'ke a' pakök e'pa tä. Ie' kẽ shkak i' tä, erë wékkë alè tä ie' ä kawö kurmi, etä ie' mi'mi.

Pablo tö ie'pa bata patté

13 A' senu erki. A' e' tkowä darérë a' erblöke Jesús mik e' ä. A' e' tkowä wëbla suë, kẽ a' suanuk. A' erblö darérë ie' mik.

14 I wéke a' tö kos ese ú ñì dalértsè wa.

15 A yamipa, a' wä ijcher tö Estéfanas ena iyamipa e'pa dör Acaya wakpa tsä erblë' Jesús mik e'pa. Ie'pa e' ché buaë s'batse'r malepä kímuk.

16 Ye' tö a' ä ikiè tajë tö ie'pa esepa ttö dalöiö er bua' wa. Ñies yi isie tso'ñak kaneblök Skékëpa kanè ä esepa ttö dalöiö.

17 Ye' ttsë'ne buaë tö Estéfanas ena Fortunato ena Acaico e'pa de ye' ska'. Ie'pa tso' ye' kímuk tajë a' kẽ ku' e' skéie.

18 Ie'pa tö ye' er pablé wes a' er pablérakitö es. Buaë idir ie'pa esepa kikökka.

Pablo e' chéat

19 Skékëpa Jesús icha erule erule kos tso' Asia, e'pa tö a' shke'wémi. Áquila ena Prisca ena Skékëpa icha ñì dapa'uke ie'pa u ä, e'pa tö shkene patké tajë a' ä Skékëpa ttö wa.

20 S'yamipa kos tso' íe, e'pa tö a' shke'wémi. A' ñì shke'u ñì dalér wa.

21 Ye' dör Pablo e' tö shkene i' shté ye' wák ulà wa.

22 Yi kĕ éna Skëkëpa dalër, e' ta as ese kichatër. ¡A Skëkëpa, be' shköne bet!

23 As Skëkëpa Jesús er buaë chõ a' a.

24 Ye' éna a' dalër Cristo Jesús batamik. Es e' idir.

**Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

li

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca